

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO
PRAHA**

Magisterské kombinované studium

2010 – 2012

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Petr Koten

Úroveň psychosociálních podmínek vojáků v průběhu mise
ISAF, Lógar, Afghánistán

Praha 2012

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jitka Laštovková, Ph.D.

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Master Combined Studies

2010 – 2012

DIPLOMA THESIS

Petr Koten

The Level of Psychosocial Conditions of Soldiers
in the ISAF Mission, Lógar, Afghanistan

Prague 2012

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Mgr. Jitka Laštovková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 7. června 2012

Bc. Petr Koten

Poděkování

Děkuji především vedoucí diplomové práce Mgr. Jitce Laštovkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a trpělivost při zpracovávání této práce. Dále bych rád poděkoval PhDr. Kateřině Bernardové, sr. za předání řady zkušeností z oblasti terénního psychosociálního výzkumu a odbornou pomoc.

Děkuji i svým kolegům - vojákům z povolání, kteří mně ochotně a vstřícně poskytli data pro experimentální část mé práce.

Anotace: Zjišťování úrovně aktuálního stavu příslušníků X^{té} jednotky AČR PRT bylo koncipováno jako hlubinná sonda do psycho-sociálních podmínek jedinců nasazených v rámci jednotek účastnících se zahraničních vojenských misí. Očekávaná zjištění mají vnést vzhled do postojů, názorů a mínění příslušníků dané jednotky, jejich prožívání náročných (*zátěžových, kritických, extrémních*) životních situací vyplývajících v tomto případě z izolovaného pobytu v „nepřirozených“ podmínkách cizí země, odlišného prostředí kulturního, sociálního, ale i ekologického, které vytvářelo jejich životní klima.

Klíčové pojmy: armáda, ozbrojené síly, profesionalizace, mírové operace, voják, zahraniční mise, psychosociální podmínky, provinční rekonstrukční tým, Afghánistán, psychický stav, příprava na misi, podpora rodiny, ISAF - Mezinárodní bezpečnostní podpůrné síly

Annotation: Determining the level of the current status of the Xth PRT Army unit was conceived as a deep probe into the psycho-social conditions of individuals deployed within the troops participating in international military missions. Expected findings should bring insight into the attitudes, views and opinions of the unit members, their experience of challenging (*stressful, critical, extreme*) life situations arising in the case of an isolated stay in the „unnatural“ conditions of a foreign country, a different cultural, social and also eco - environment, which created their living climate.

Key words: Army, the armed forces, professionalization, peacekeeping operations, soldiers, foreign missions, psychosocial conditions, the Provincial Reconstruction Team, Afghanistan, mental health, preparation for the mission, family support, ISAF - International Security Assistance Force

OBSAH

ÚVOD	9
1. MODERNÍ OZBROJENÉ SÍLY	11
1.1 Teoretická východiska profesionalizace armád	11
1.2 Příčiny profesionalizace	12
1.3 Proces profesionalizace armád	15
1.4 Institucionální a zaměstnanecké ozbrojené síly	16
1.5 Mírové operace jako nový fenomén	19
2. OZBROJENÉ SÍLY ČESKÉ REPUBLIKY.....	21
2.1 Ozbrojené síly České republiky	21
2.2 Úloha ozbrojených sil.....	22
2.3 Organizační struktura Ozbrojených sil ČR	24
2.3.1. Armáda České republiky (AČR)	25
2.3.2. Úkoly AČR.....	25
2.4 Příprava Ozbrojených sil	26
2.5 Voják – profesionál	27
2.5.1. Výcvik a požadavky na vojenského profesionála	28
3. ZAHRANIČNÍ MISE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	30
3.1 Historie zahraničních misí.....	30
3.2 Aktuální zahraniční mise.....	32
3.2.1. Mezinárodní mandát pro činnost ISAF	33
3.2.2. Jednotky a organizace podílející se na rozvoji Islámského státu Afghánistán	34
4. AFGHÁNISTÁN – SPECIFIKA, MISE ISAF, ÚKOLY PRT.....	36
4.1 Historie Islámského státu Afghánistán.....	36
4.2 Vláda Tálibánu	37
4.3 Náboženství – Islám	37
4.4 Základní informace o provincii Lógar.....	38
4.5 Bezpečnostní situace v provincii Lógar	39
4.6 Provinční rekonstrukční tým (PRT)	39
4.6.1. Hlavní úkoly vojenské části PRT	40
4.6.2. Složení X ^{té} jednotky AČR PRT ISAF	41
5. ANALÝZA PROBLÉMU A CÍL VÝZKUMU	42
5.1 Cíl práce, vymezení problému.....	42

5.2	Formulace pracovních úkonů	44
6.	METODIKA A ORGANIZACE PRŮZKUMU	45
6.1	Výběr a základní charakteristika souboru	45
6.2	Organizace a průběh výzkumu	45
6.3	Použitá metoda – zpracování získaných dat.....	46
7.	ZPŮSOB VYHODNOCENÍ A VÝSLEDKY EXPERIMENTU, INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	47
7.1	Interpretace výsledků	47
7.1.1.	Sociodemografické údaje	47
7.1.2.	Osobní charakteristiky.....	48
7.1.3.	Postoj k tvrzením.....	52
7.1.4.	Příprava na misi	54
7.1.5.	Nedostatky v přípravě	57
7.1.6.	Spokojenost s podmínkami v průběhu mise.....	58
7.1.7.	Pracovní podmínky v průběhu mise.....	59
7.1.8.	Pracovní zařazení	60
7.1.9.	Pracovní vazby a vztahy.....	60
7.1.10.	Komunikace.....	61
7.1.11.	Vztahy, postoj k veliteli jednotky.....	61
7.1.12.	Partnerský vztah a rodinný život.....	63
7.1.13.	Aktuální psychický stav	65
7.1.14.	Saturace potřeb	66
7.1.15.	Význam mise	68
ZÁVĚR.....	69
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ.....	71
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ.....	74
SEZNAM PŘÍLOH.....	75
PŘÍLOHY	I

ÚVOD

Tato diplomová práce týkající se analýzy úrovně psychosociálních podmínek vojáků X^{té} jednotky AČR PRT v rámci mezinárodního uskupení ISAF působícího v Lógaru v Afghánistánu se snaží poskytnout informace o morálním stavu jednotek v místě jejich nasazení.

Zjišťování úrovně aktuálního stavu příslušníků této mise bylo koncipováno jako hlubinná sonda do psycho-sociálních podmínek jedinců nasazených v rámci jednotek účastnících se zahraničních vojenských misí. Očekávaná zjištění mají vnést vzhled do postojů, názorů a mínění příslušníků dané jednotky, jejich prožívání náročných (*zátěžových, kritických, extrémních*) životních situací vyplývajících v tomto případě z izolovaného pobytu v „nepřirozených“ podmínkách cizí země, odlišného prostředí kulturního, sociálního, ale i ekologického, které vytváří jejich současné životní klima. Zjištění mají popsat život příslušníků jednotky zobrazující se pravděpodobně ve stálém napětí vyvolávajícím stav permanentního stavu zátěže různého stupně, tedy stresu.

V souvislosti s vytvářením projektu průzkumu bylo při jeho plánování nezbytné zvážit i mezinárodní politické okolnosti, za kterých tato mise v zahraničí působí, a vzhledem k tomu přemýšlet o prostředcích informovanosti a průběžném vzdělávání účastníků mise. Informace v oblasti rozdílné kultury, sociálních zvyklostí, komunikace, chování k odlišnému etniku a další, jsou nesmírně důležitým vkladem do přípravy osob, které budou v misi působit, rovněž tak ale během jejich působení. Je nutné zvažovat, zda současný informační a vzdělávací, tedy výchovný systém, je schopný zabezpečit odpovídající nároky na chování příslušníků mise, jejichž úkolem je nejen činnost bojová (*hlídková, strážní, zajišťující bezpečnost*), ale i například humanitární.

V zájmu zjištění relevantních informací o skutečném stavu morální úrovně příslušníků mise byly zváženy jako rozhodující tyto podoblasti:

- Oblast motivace k účasti v misi a vojákovo očekávání, obavy

- Oblast přípravy na misi → vojensko-odbornou, psychologickou a socio-kulturní přípravu, sdílení informací, logistická příprava, nedostatky
- Spokojenost s podmínkami mise
- Pracovní podmínky v misi
- Spokojenost s pracovním zařazením v misi
- Pracovní vazby a vztahy v jednotce
- Úroveň komunikace a sdílení informací (horizontálně i vertikálně)
- Spokojenost s prací velitele jednotky
- Spokojenost s rodinným životem a partnerským vztahem
- Úroveň aktuálního psychického stavu příslušníků mise
- Význam mise, Sociodemografické údaje

Tato diplomová práce je koncipována tak, aby poskytla možnost posouzení situací v oblasti fungování lidských zdrojů v misích ISAF s českou účastí. Předpokládáme, že je možné očekávat revitalizovaný vhled na vnitřní strukturu jednotky AČR a z toho vyvodit návrhy na posílení pozitivních zjištění a zmírnění či odstranění nalezených tzv. „slabých míst“, která jsou běžnou součástí našeho žití, avšak mnohdy mohou být odstartováním nepředvídaných situací, jejichž důsledkem může být v nejzazším případě lidské selhání.

1. MODERNÍ OZBROJENÉ SÍLY¹

*„Moderní války nejsou bratrovražednými válkami,
jejichž cílem je zabíjení nepřítele.*

*Zničení nepřítele v moderní válce a moderní válka sama o sobě
jsou prostředky k dosažení cíle válčící strany,
který leží mimo dosah války“*

Základní rozkaz 100, americké ministerstvo války, 24. dubna 1863²

1.1 Teoretická východiska profesionalizace armád

V této kapitole budou představeny teoretické a politické úvahy, které vedly ve druhé polovině 20. století západní ozbrojené síly k postupnému opouštění modelu konskripčních armád založených na vojenské službě povinné pro nějakou část obyvatelstva,³ a preferenci modelu ozbrojených sil založených z velké části nebo zcela na službě dobrovolné, modelu profesionální armády.

„Ze sociologického hlediska je armáda mocenskou organizací v rukou státu s přísně centrálním řízením, delegovanými pravomocemi i odpovědností, s vlastní specifickou sociální strukturou a stratifikací, přísným systémem subordinace, dominancí formálních sociálních vztahů; zejména pak je bojovou organizací (tj. organizací, kde aktivita jedince i skupin je vázána normami vojenského i válečného práva a mj. je spojena s výraznými riziky aktuálními i potenciálními, včetně rizik poškození zdraví a ztráty života).“⁴ Specifičnost vojenské činnosti je dána tím, že jejím smyslem je zachování či získání moci, vynucení určitého chování, teritoria či jiných hodnot nebo jejich ochrana. „Použití ozbrojené síly je tedy řešením sociálně-politických a ekonomických

¹ LAŠTOVKOVÁ, J. *Disertační práce: Velet Profesionálům. Velitelské schopnosti důstojníků Armády ČR ve světle profesionalizace.* Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni, rok 2010

² TSOURAS, G. P. *Slovník vojenských citátů.* Praha: Baronet, 2000 s. 360

³ Povinnost vojenské služby pro široké masy obyvatelstva byla zavedena 23. srpna 1793 revolučním režimem ve Francii a postupně byla převzata ostatními národy. Konskripční armáda se stala charakteristickým systémem organizace ozbrojených sil rychle se rozvíjejících ekonomik Evropy a Severní Ameriky 19. a 20. století [Haltiner 1998].

⁴ RAŠEK, A., HENDRYCH, J., VLACHOVÁ, M., PIFFL, O. *Voják – profesionál.* Magnet Press, Praha, 1993 s. 41

vztahů specifickými, ozbrojenými prostředky.“⁵ Tímto způsobem definované úkoly armády s sebou kromě rizika ztráty lidských životů nesou také ohromnou sílu a vliv. Aby nebyly zneužity, jsou ozbrojené síly podřízeny silným organizačním, sociálním, zákonným a kulturním kontrolním mechanismům.

Organizační kultura ozbrojených sil je silně spojena s hierarchií a tradicemi, symbolizovanými např. rituály nebo uniformami, hluboký význam má loajalita a příslušnost k armádě jako takové i k určité jednotce. Část kultury je obecně sdílena napříč armádou, část je spojena se specializací jednotlivých druhů vojska. Tato tradičně vnímaná kultura prochází v moderních profesionalizovaných armádách velkými změnami.

1.2 Příčiny profesionalizace

Myšlenka úplného vojenského profesionalismu byla od poloviny 20. století v západní společnosti stále silnější, a to z více důvodů:

- **Prvním** z nich je **modernizace** – stále technicky složitější zbraňové systémy vyžadují dlouhodobý speciální výcvik, ke kterému nejsou neustále obměňovaní vojáci základní služby vhodní.
- **Druhý důvod** je **politický**, získávání přízně voličů, ať už za ním vidíme laciný populismus či nikoliv. Lze konstatovat, že armáda v západní společnosti zásadním způsobem ztrácí atraktivitu už samotnou podstatou hodnot, na kterých je postavena – uznání řádu, vědomí povinnosti, ochoty a připravenosti podřídit se autoritě. Tyto hodnoty nekorespondují s individualismem, autonomií, sebeurčením a ničím neomezenou svobodou bez odpovědnosti, hodnotami, jež jsou v postmoderním světě preferovány. Jednou z příčin konce povinné vojenské služby se tak stal fakt, že služba v ozbrojených silách je významnou částí veřejnosti (a tedy voličů) vnímána jako narušení osobních plánů a ztráta času i peněz.⁶

⁵ ČERNOCH, F., PIFFL, O., VELEHRADSKÝ, A. *Osobnost člověka v armádě*. MO ČR, Praha, 1993 s. 49

⁶ KRÍŽ, Z. *Civilní řízení a demokratická kontrola armády v České republice*. Masarykova univerzita, Brno, 2004

Občané v západních zemích armádu všeobecně akceptují, avšak nejsou ochotni se do ní zapojit, klesá ochota podílet se na obraně země a převzít s ochranou související povinnosti (Bredow 1995). Trend tak jednoznačně spěje k odklonu od masových konskripčních armád k armádám dobrovolnickým, profesionálním, k posilování schopností nasazení mimo teritorium země a plnění speciálních funkcí.⁷

Zdeněk Kříž vytvořil ilustrativní tabulku, ve které přehledně ukazuje zásadní odlišnosti mezi armádou a okolním civilním prostředím demokratické společnosti:

Tabulka č. 1 Základní rozdíly mezi armádou a demokratickou společností

	Armáda	Demokratická společnost
Organizace	Hierarchická, bez odpovědnosti vyšších článků k nižším	Částečně hierarchická s odpovědností vyšších článků nižším
Hodnoty	Kolektivismus, poslušnost, disciplína, řád, pořádek, tradice, sebeobětování se	Individualismus, tvorba konsenzu, svoboda
Cíl	Zvítězit ve vnějším konfliktu, případně obstát při vnitřním nasazení	Dosáhnout funkčního kompromisu společenských zájmů
Způsob tvorby rozhodnutí	Autoritativní rozhodnutí pod hrozbou přinucení	Konsenzus společnosti
Převládající tendence ve vztahu jedinec - instituce	Paternalismus	Snaha o sebeurčení jedince

Zdroj: KŘÍŽ, Z., *Civilní řízení a demokratická kontrola armády v České republice*, Masarykova univerzita, Brno, 2004 s. 57

Někteří sociální vědci v této souvislosti hovoří dokonce o tzv. post-vojenské společnosti. Martin Shaw (1997) upozorňuje na důležité změny

⁷ Pokud sledujeme trendy v postavení armády v současné západní společnosti, nelze si nevšimnout rozdílu ve vývojových tendencích Evropy a Spojených států. Evropa v zásadě „respektuje“ hypotézu Charlese Moskose, že v současném mezinárodním bezpečnostním prostředí se budou armády reformovat v ozbrojené sbory budované spíše k provádění „měkkých“ operací krizového managementu a policejních funkcí než k vedení masového konfliktu vysoké intenzity, jakkoli na schopnost vést boj obecně nerezignují. Jak konstatuje Jiří Šedivý [2002: 18], „v rámci tzv. atlantického společenství existují ve skutečnosti společenství dvě, a to zásadně rozdílného ideového charakteru – moderní Spojené státy a postmoderní Evropa“. Na rozdíl od Evropy je pro USA použití vojenské síly jako nástroje zahraniční a bezpečnostní politiky státu legitimní a není předmětem zásadního společenského odporu, jak dokládá navyšování výdajů na obranu a schválené ambiciózní zbrojní programy.

ve vojenské kultuře, která přestává být vnímána jako součást vlastenectví. Tradiční vojenské hodnoty a symboly ztrácejí své místo v národních kulturách: „Sláva, úcta či přinejmenším respekt, které k armádě patřily, vnitřní hierarchie armády, uniformy atd. ztratily...na významu. Na místo toho přišla 'bojová kultura', která se soustředila na upoutávání zbraněmi a technikou obecně, a dále 'divácko-sportovní militarismus' přenášený televizí.“⁸ V tomto kontextu jsou potom ozbrojené síly redefinovány jako mírotvorci a činitelé humanitární pomoci, jako světové policejní síly nebo jako ti, kteří válku kontrolují. Armáda v postmoderní společnosti se tak stává jednou z mnoha subkultur, jak metaforicky konstatuje B. Böene, „kmenem mezi kmeny“: „Ve společnostech, kde každá skupina může volně prosazovat a kultivovat vlastní životní styl bez dalších omezení ze strany hlavního kulturního proudu, mohou být ozbrojené síly legitimizovány jako kmen mezi kmeny. Podmínkou, kterou musí akceptovat, je ochrana lidského života při použití síly a tolerance diverzity.“⁹ Tyto vnější vlivy mají za následek jednak změny v rolích ozbrojených sil, jednak jejich zmnožení a nesou s sebou také daleko širší základnu pro budování identity profesionálních vojáků. Za její nejpodstatnější znaky je považována uniforma, elitní status, korporativní duch a připravenost k plnění úkolu.

- **Třetím důvodem** pro profesionalizaci armády je již diskutované **měníci se poslání ozbrojených sil, které vyžaduje schopnost trvalé mobilizace**, připravenost k boji v krátkém časovém horizontu, což je u konskripční armády nereálné.¹⁰ V neposlední řadě nelze zapomínat na to, že u profesionálních armád je veřejnost tolerantnější k obětem na životech, které se stanou v zahraničních misích v konfliktech nevedených na obranu země. U dobrovolníků se předpokládá, že znají rizika a

⁸ SHAW, M., *Bezpečnost a společenská transformace*. In Sarvaš a kol.: *Bezpečnost a armáda v moderní společnosti*, FSV UK, Praha, 1997 s. 21

⁹ BÖENE, B., „Minimální vojenská síla, vojenská činnost v roli třetí strany“. Pp 40 – 55 in *Armády po ukončení studené války*, MO ČR, Praha, 1995.

¹⁰ BURK, J., „Národní suverenita a přesvědčení týkající se povinné vojenské služby“. In *Armáda a společenské změny*, MO ČR, Praha 1991, s. 29 – 37

současně jsou za ně dobře zaplacení, trvalá příslušnost k instituci jim navíc dává sebedůvěru a víru ve vlastní technické schopnosti. Pro veřejné mínění by bylo nepochybně nepřijatelné nasazení vojáků základní služby proti jejich vůli v takovýchto případech.

V kontextu armád střední a východní Evropy nelze nezmínit ještě jednu tragickou událost, která byla v argumentaci pro profesionalizaci mistrně využita, a to útoky na Světové obchodní centrum a další americké cíle 11. září 2001. Politika strachu v následujícím období nahrávala představě, že jediné profesionální armáda je schopna reagovat na hrozby terorismu, je schopna zasáhnout a účinně nás ochránit před hrozbami globálního charakteru (Bauman, 2008). Tato teze je zřejmě iluzí, přesto středo a východoevropské země¹¹ zaujaly stejný postoj – je třeba profesionalizovat, a to co nejrychleji.

J. Fallesen (2000) shrnuje trendy spojené s ozbrojenými silami současnosti: odpovědnost za více misí na více místech a rozdílnější typy hrozeb s menšími zdroji (lidskými i finančními). Současně je civilní sektor stále méně ochoten akceptovat oběti na životech, takže požaduje snížit rizika na minimum. Je velmi náročné najít rovnováhu mezi ochranou vojáků a splněním úkolu, vojenské mise se stávají extrémně náročné po organizační, politické, morální i lidské stránce (McCann a Pigeau 2000). Konskripční armády těmto nárokům nemohou vyhovět. Podle K. Haltinera (citován in Pernica 2008: 94) „masové armády... ztratily svou technickou, ekonomickou, socio-politickou, a po konci studené války také svou strategickou legitimitu“.

1.3 Proces profesionalizace armád

Karl Haltiner (citován in Pernica 2008) dělí ozbrojené síly na dva typy.

V případě dobrovolnických ozbrojených sil je vojenské povolání vykonáváno v krátkodobém služebním závazku, vojenská kariéra je pouze epizodou v ekonomickém životě jednotlivce. Naproti tomu zaměstnanecké ozbrojené síly počítají s výkonem vojenského povolání jako celoživotního

¹¹ ČR, SR, Maďarsko, Polsko.

zaměstnání. Této volbě je vždy přizpůsoben jak legislativní rámec, tak organizace vojenského školství i kariérního řádu. I zde lze vysledovat určitý trend, závislý do jisté míry na konkrétních vojenských tradicích dané země, ale směřující spíše k dobrovolnickým silám. Jak poznamenává Bernard Böene (1995), na rozdíl od období studené války, kdy byla kariéra vojáka poměrně jistá a předvídatelná, v současné době v důsledku nejistoty a redukce zdrojů vytváří vojenská organizace spíše dočasné a podle aktuální potřeby navržené jednotky. „Službu v nich vykonává zkušený, výborně vycvičený profesionál, pro kterého je normou krátká nebo středně dlouhá kariéra.“¹² Podle údajů, které uvádí Antonín Rašek (1993), je v moderních armádách vojenské povolání celoživotním jen pro desetinu vojenských profesionálů, kteří jsou schopni na základě výběru postupovat v hodnostech a funkcích.

1.4 Institucionální a zaměstnanecké ozbrojené síly

Dnes již klasická teorie Charlese Moskose (1992), je postavena na analýze vývoje ozbrojených sil v (post)moderní společnosti. S rostoucím důrazem na profesionalismus přestává být vojenská kariéra pro většinu vojáků životním posláním a mění se na jedno ze zaměstnání, armáda potom na jednoho ze zaměstnavatelů, posouvá se od institucionálního k zaměstnaneckému pojetí (Moskos 1992).¹³ Podle tohoto amerického sociologa jsou zaměstnání organizována a legitimizována logikou trhu, zatímco instituce jsou založeny na hodnotách vyjadřujících vyšší společenský účel, což v případě armády původně byla čest, služba a vlast. Vojenské povolání tak mělo zcela výlučnou pozici, postavenou na celospolečenských a celonárodních hodnotách a tradicích. Rozdíl je v samotném chápání podstaty cti a prestiže vojenského profesionála – v institucionální organizaci je založena na příslušnosti k organizaci a dlouhodobém výkonu služby (z kterého následně vychází např. institut výsluhového příspěvku), v zaměstnanecké na charakteru

¹² BÖENE, B. *Minimální vojenská síla, vojenská činnost v roli třetí strany*. Pp 40 – 55 in *Armády po ukončení studené války*, MO ČR, Praha, 1995. s. 41

¹³ Moskos používá pojem zaměstnanecké pojetí vojenské služby ve zcela jiném významu, než je uvedeno výše v souvislosti s délkou služby, spojuje je s tržními hodnotami v opozici k hodnotám institucionálním.

specializace, odborné erudici a finančních a materiálních kompenzacích (Křivánek 2002). Rozdíl je i v budování vojenské subkultury, která je v institucionálním modelu velmi silná a snaží se integrovat celé rodiny vojáků, zatímco v zaměstnaneckém je běžné oddělení bydliště a pracoviště a rodinný život je soukromou záležitostí.

J. Kleibl s kolegy proces vývoje vojenských hodnot shrnují takto: „Vedle starých hodnot povinnosti a akceptace (jako je disciplína, příslušnost, výkon, pořádek, plnění povinností, přesnost, ochota k přizpůsobení, poddajnost a zdrženlivost) nastupují nové hodnoty osobního rozvoje a individuální hodnoty (kreativita, seberealizace, nevázanost a samostatnost) či hodnoty hédonistické (požitek, dobrodružství, napětí, změna a emocionální prožitky).“¹⁴ M. Capstick (2000) přitom podotýká, že vojenská čest je tím jediným, čím se voják liší od bandity či žoldáka, a zároveň tím, co odlišuje vojenského mechanika od mechanika v autoservisu. Současně dává zaměstnaneckou orientaci vojáků do souvislosti se skutečností, že jejich profesní zkušenost je spojena pouze s „Other People’s Wars“ (dále jen OPW), nikoli s obranou své vlastní země, a přestože tedy v armádě existuje tvrdé jádro, většina vojáků vnímá vojenskou službu jen jako další práci.

Ch. Dandeker (1997) zdůrazňuje, že je třeba zajistit takovou rovnováhu obou modelů, aby nebyla ztracena operační efektivnost a ozbrojené síly se vyhnuly kritice za „žoldněřství“, což by v případě přístupu k armádě pouze na zaměstnaneckém základě hrozilo. I tato tendence má stejné příčiny jako tendence k profesionalizaci – omezenost rekrutačních zdrojů, rostoucí individualizaci společnosti a potřeba specialistů. Odklon od institucionálního modelu však nemusí mít jednoznačné výsledky, jak konstatuje Arnošt Křivánek (2002) – může vést k pragmatickému profesionalismu neboli k zaměstnaneckému postoji, vycházejícího z utilitárních hodnot, nebo k profesionalismu radikálnímu, založenému deontologicky na jasných principech a imperativech. Tento autor současně konstatuje, že v situaci, kdy se

¹⁴ KLEIBL, J., DVOŘÁKOVÁ, Z., HODNÝ, J., ŠKORPÍKOVÁ, H. *Umíme řídit a vést?* Praha: MO ČR., 1994. s. 24

role a úkoly ozbrojených sil zásadně kvalitativně změnil, se zdá být výhodnější pragmatický profesionalismus. „Násilné snahy o zvýšení prestiže armády sice posilují radikální profesionalismus, ten ale může být na překážku zmíněné flexibilitě, víceúčelovosti, mezinárodnímu rozměru a spíše policejnímu charakteru vojenských misí budoucnosti.“¹⁵ Navíc, postmoderní voják je podle Battistelliho a kolegů (citován in Winslow n.d.) motivován kombinací egoistických a nematerialistických důvodů, jako je touha po dobrodružství nebo po „skutečném“ zážitku, snaha otestovat sám sebe apod., rezignuje tedy jak na institucionální, tak zaměstnaneckou orientaci.

Jak se v preferovaných hodnotách mohou lišit různé armádní složky pracující na různých principech a různými způsoby si všimá P. Watts (1991). Pozemní vojsko je založeno více na masovosti a velení zde znamená směs autoritativnosti a „otcovství“, jeho příslušníky lze považovat za ty, kteří více tíhnou k tradicím, normám a hodnotám, tedy k institucionálnímu modelu. Naopak v letectvu (a námořnictvu, i když to je v českých podmínkách nerelevantní) slouží zejména techničtí specialisté i na nejnižších funkcích, kteří mají vždy blíže k zaměstnaneckému modelu, srovnání s civilním uplatněním svých schopností a znalostí a akceptaci typicky manažerské etiky. „Profesionální etika hrdinského boje v pozemních silách přetrvává, zatímco u letectva a námořních jednotek je sporadická. To vše potvrzuje, že zaměstnanecké kontakty jsou zjevnější v námořnictvu a letectvu, zatímco v pozemním vojsku s výjimkou konkrétních specializací jsou určující hodnoty a normy.“¹⁶ Marina Nuciariová (1991) vidí obdobné rozdíly, jejich hranici ale vede mezi tzv. bojovým a technicko-administrativní subsystémem vojenské organizace: „Oba subsystémy mají rozdílné funkční cíle, takže bojově orientovaný subsystém se řídí v podstatě etickou racionalitou..., je zaměřen zejména na plnění svého poslání bez ohledu na kalkulaci ztrát..., klade důraz na výjimečnost armády a na válečnický typ důstojníka, na autoritářský styl

¹⁵ KŘIVÁNEK, A. *Hodnotové aspekty vojenského profesionalismu*. Brno: Sborník VA Brno 3, řada C-D, 2002. s. 98

¹⁶ WATTS, P.N.P. *Socializace důstojnických kadetů britské armády*. In *Armáda a společenské změny*. Praha: MO ČR, 1991. s. 22

organizační kontroly organizací, na hodnost a nadřízenost.¹⁷ Naproti tomu technickoadministrativní subsystém je založen na efektivitě, vzájemné spolupráci a technických a manažerských vzorech.

Shrňme, že armáda v současné společnosti ztrácí mnoho svých atributů instituce založené na specifických tradicích a hodnotách a naopak získává některé vlastnosti zaměstnanecké organizace. Tyto trendy jsou dlouhodobé, transformace do ryze zaměstnaneckého modelu však nemůže být definitivní, protože tím by armáda ztratila možnost motivovat vojáky např. k sebeobětování, které je nutné k plnění některých jejích úkolů. V této souvislosti je zmiňován také tzv. esprit de corps, stavovská pospolitosť vojáků, jejich sounáležitost s jednotkou a otázka, zda je v souvislosti se zaměstnaneckým modelem ohrožen nebo je schopen přizpůsobit svou podstatu novým trendům.

1.5 Mírové operace jako nový fenomén

Další změny v charakteru výkonu vojenské profese s sebou přináší již zmíněná „mírotvorná“ funkce armády. Mírové operace jsou charakterizovány minimalizací ozbrojeného nátlaku a nestranností nasazených multinárodních jednotek. Od bojových misí se liší účelem a povahou, nesou s sebou nutnost přizpůsobení „tradičního na boj orientovaného étosu vojenských profesionálů nové situaci. Zatímco hlavním cílem ozbrojených sil na bojišti je dosažení vojenského vítězství, tak hlavním cílem v mírových operacích je prevence vzniku konfliktu, případně jeho omezení na minimum.¹⁸ Ve světle těchto změn představuje Sam Sarkesian s kolegy (citováno in Sarvaš 1998) tzv. „étos osvícené diplomacie“, doplňující tradiční vojenské hodnoty a spojující v sobě bojovou připravenost s uvědoměním politických, společenských, ekonomických a psychologických zvláštností konfliktů. Autoři definují čtyři výzvy současnému vojenskému profesionalismu:

¹⁷ NUCIARIOVÁ, M. *Změny ve vojenském povolání. Konfrontace interpretativních modelů.* In *Vojenský profesionál a problémy profesionalizace armád.* Praha: MO ČR, 1991. s. 93

¹⁸ SARVAŠ, Š. *Tradiční a moderní vojenský profesionál v nové bezpečnostní situaci: porovnání českých a amerických studentů vysokých vojenských škol.* Praha: MO ČR, 1998. s. 6

- rozšířit analytické schopnosti pro pochopení komplexity současného bezpečnostního prostředí
- doplnit výcvik o nebojové prvky
- 3. naučit se pracovat v multikulturním prostředí
- skloubit nové tendence s tradičním vojenským étosem, který je charakterizován profesionální kompetencí a respektem k hodnotám a normám demokratické společnosti. Skloubení tradičních bojových a nových mírových hodnot v jeden kompaktní celek považují za nejvýznamnější změnu v historii vojenského profesionalismu.

2. OZBROJENÉ SÍLY ČESKÉ REPUBLIKY

2.1 Ozbrojené síly České republiky

„Vítězí ten, kdo ví, kdy může či nemůže bojovat.

Vítězí ten, kdo umí nakládat s vlastní převahou anebo slabostí.

Vítězí ten, kdo umí prodchnout své vojsko shora dolů jedinou vůlí.

Vítězí ten, kdo sám vždy ve střehu dokáže překvapit nepřipravené.

Vítězí vojevůdce, který toto vše dokáže, aniž jej vládce řídí.“

Mistr Sun, O válečném umění ¹⁹

Ozbrojené síly České republiky jsou podrobně vymezeny poměrně složitou definicí mezinárodního práva humanitárního. V parafrázi této definice podle Pernici lze ozbrojené síly definovat takto:

„Ozbrojené síly se skládají ze všech organizovaných vojenských (organizačních) jednotek a personálu, které jsou pod velením osob odpovědných za jednání svých podřízených. Ozbrojené síly jsou vytvářeny a organizovány v souladu s potřebami národní bezpečnosti a požadavky obrany, mohou být vytvářeny a doplňovány na principu dobrovolnosti nebo občanské povinnosti, avšak nemohou být cvičeny odlišně pro použití v mezinárodních a nemezinárodních konfliktech.“ ²⁰

Ozbrojené síly jsou v této definici určeny z hlediska:

- způsobu organizace personálu ozbrojených sil a jeho činnosti,
- vymezení účelu ozbrojených sil při zajišťování bezpečnosti státu,
- způsobu účasti personálu v ozbrojených silách, tj. jejich doplňování.

Z definice ozbrojených sil dále vyplývá, že **ozbrojené síly nejsou primárně vytvářeny pro účel obrany, ale pro bezpečnostní účely.** To umožňuje použití ozbrojených sil jak při zabezpečení vnější bezpečnosti státu, tj. proti jiným ozbrojeným silám nebo jiným nebezpečím přicházejícím z vnějšího okolí státu, tak při zajištění bezpečnosti vnitřní. Vztažení instituce

¹⁹ KRÁL, O., KOLÁŘ, J. *Mistr Sun, O válečném umění – Mistr Sun, O básnickém umění*, společné vydání. Praha: Dokořán, 2008. s. 53

²⁰ PERNICA, B. *Profesionalizace ozbrojených sil: Trendy, teorie a zkušenosti*. 1. vyd. Praha: AVIS, 2007. s. 20

ozbrojených sil primárně ke kategorii bezpečnosti umožňuje k ozbrojeným silám řadit i takové instituce, které jinak nejsou určeny k plnění bojových úkolů, např. policejní síly (četnictvo), ochranné nebo záchranné síly (civilní ochrana/obrana), jsou-li podřízeny správnímu orgánu odpovědnému za vnější bezpečnost (ministerstvu) nebo kolektivnímu orgánu vlády řešícímu otázku bezpečnosti (radě). Takové složky ozbrojených sil jsou označovány jako paramilitární nebo polovojenské.²¹

2.2 Úloha ozbrojených sil

K zajišťování své bezpečnosti vytváří Česká republika ozbrojené síly. Působnost Ozbrojených sil České republiky (dále jen OS ČR) definuje § 3 zákona číslo 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů:

- (1) K zajišťování své bezpečnosti vytváří Česká republika ozbrojené síly.
- (2) Ozbrojené síly se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.
- (3) Ozbrojené síly tvoří vojáci v činné službě; jejich služebněprávní vztahy se řídí zvláštními právními předpisy.
- (4) V ozbrojených silách se uplatňují vztahy nadřízenosti a podřízenosti.
- (5) Ozbrojené síly se doplňují v souladu s úkoly, které zabezpečují.
- (6) Při zabezpečování úkolů ozbrojených sil jednají jménem státu v právních vztazích služební orgány s výjimkou jednání před soudy, kdy jedná za stát vojenský orgán pro právní zastupování zřízený ministerstvem.
- (7) V ozbrojených silách se zaměstnávají občanští zaměstnanci, kteří tvoří civilní personál ozbrojených sil; jejich pracovněprávní vztahy ke státu se řídí zvláštními právními předpisy.

²¹ PERNICA, B. *Profesionalizace ozbrojených sil: Trendy, teorie a zkušenosti*. 1. vyd. Praha: AVIS, 2007. s. 21

²²Podle §9 zákona č. 219/1999 Sb. je základním úkolem ozbrojených sil připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení – tj. co nejefektivněji a nejlépe zabezpečit obranu jejího území s využitím zásad kolektivní obrany podle článku 5 Washingtonské úmluvy.²³

Obrana České republiky je souhrn opatření k zajištění státní svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením. Zahrnuje výstavbu systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému.

Obrana republiky je záležitostí celé společnosti, každého jejího člověka. Na jejím zajištění se společně, v součinnosti se státními orgány, orgány územních samosprávných celků a dalšími právníckými a fyzickými osobami, podílejí ozbrojené síly i ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Za plánování a řízení obrany České republiky je odpovědná vláda a podílejí se na něm i ostatní ústavní orgány, činitelé a instituce, které k tomu mají příslušnými zákony vymezeny své úkoly.

Vojenská obrana České republiky je založena na použití vlastních sil a prostředků a na bezpečnostních zárukách vyplývajících z členství v Severoatlantické alianci (dále jen NATO) a Evropské unii (dále jen EU).²⁴

Dalším úkolem Ozbrojených sil, který je vymezen § 10 téhož zákona, je Mezinárodní spolupráce. OS ČR spolupracují s cizími ozbrojenými silami na základě mezinárodních smluv. Podílejí na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti, a to zejména účastí na operacích na podporu a udržení míru, záchranných a humanitárních akcích.

Ozbrojené síly se mohou zúčastňovat vojenských cvičení spolu s cizími ozbrojenými silami na území České republiky nebo v zahraničí.

²² Zde zákon vymezuje hlavní úkol OS ČR - připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Výše citovaný Pernica vymezuje hlavní úkol mírně odlišně a to tím že uvádí, že ozbrojené síly nejsou primárně vytvářeny pro účel obrany, ale pro bezpečnostní účel.

²³ MO ČR – Agentura vojenských informací a služeb, Stručně o České republice, armádě a výcvikových zařízeních vojenského újezdu, 2005, s. 42

²⁴ Tamtéž, s. 41

2.3 Organizační struktura Ozbrojených sil ČR

Hlavní složkou ozbrojených sil je Armáda České republiky. Od 12. 3. 1999, kdy Česká republika vstoupila do Severoatlantické aliance, je její armáda zapojena do integrované vojenské struktury NATO, do systému obranného, operačního a civilního nouzového plánování, do procedurálních a organizačních aspektů jaderných konzultací i do společných cvičení a operací.

Jednotlivé druhy vojsk české armády jsou budovány v souladu s jejími závazky vyplývajícími z členství v NATO a ze zapojení do obranné a bezpečnostní politiky evropské unie.

V posledních letech bylo pak kromě mnoha změn vyplývajících z rozsáhlé reorganizace a modernizace ozbrojených sil významným mezníkem v životě AČR zejména ukončení základní vojenské služby (k 22. 12. 2004) a den, kdy se stala plně profesionální armádou (1. 1. 2005).

Ozbrojené síly ČR realizují svou činnost dle následující organizační struktury:

Ministerstvo Obrany České republiky:

1. GENERÁLNÍ ŠTÁB

- Kancelář náčelníka Generálního štábu
- Osobní štáb NGŠ
- Společné operační centrum MO
- Inspektorát NGŠ
- Sekce rozvoje druhů sil - operační sekce MO
- Sekce plánování sil MO
- Sekce logistiky MO
- Sekce komunikačních a informačních systémů MO
- Odbor vojenského letectví MO
- Odbor vojskového průzkumu a elektronického boje MO
- Odbor vojenského zdravotnictví MO

2. SPOLEČNÉ SÍLY

- Pozemní síly
- Vzdušné síly
- Podpůrný komplet společných sil
- Velitelství výcviku - Vojenská akademie Vyškov

3. SÍLY PODPORY

- Logistická podpora
- Zdravotnické zabezpečení
- Krajská vojenská velitelství

2.3.1. Armáda České republiky (AČR)

Armáda je základem ozbrojených sil a organizačně se člení na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné prapory, které se mohou slučovat do větších organizačních celků.

2.3.2. Úkoly AČR

Armáda plní úkoly uvedené v § 9 a § 10 zákona č. 219/1999 Sb., a dále ji lze použít ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k plnění úkolů Policie České republiky, pokud síly a prostředky Policie České republiky nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou, k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy. Dále za použití vojenské techniky odstraňuje jiné hrozící nebezpečí.

Armáda dále poskytuje letecké služby, jako jsou například letecká doprava ústavních činitelů, zabezpečení letecké zdravotnické dopravy, zabezpečení letecké činnosti pro vlastní potřeby, zabezpečování dopravy na základě rozhodnutí vlády.

Armáda se podílí na zabezpečení kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí a lze ji též využít k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany.²⁵

2.4 Příprava Ozbrojených sil

Podle §29 odst. 1 zákona č. 219/1999 Sb je základní formou přípravy ozbrojených sil k plnění úkolů je **vojenský výcvik vojáků v ovládnutí vojenského materiálu**, výcvik k plnění bojových úkolů a humanitárních úkolů civilní ochrany. Vojenský výcvik zahrnuje teoretickou a praktickou přípravu, jakož i výchovu k vlastenectví. Součástí vojenského výcviku je fyzická a psychická příprava.

Výcvik vojáků se uskutečňuje ve vojenských objektech, vojenských újezdech, vojenských útvech, vojenských zařízeních, vojenských záchranných útvech a ve vojenských školách. Mimo tyto prostory se může výcvik konat pouze ve výjimečných případech.

Výcvik vzdušných sil lze uskutečňovat ve vzdušném prostoru nad územím České republiky nebo ve vzdušném prostoru za hranicemi České republiky, pokud to připouští mezinárodní smlouva.

Výcvik v řízení vozidel ozbrojených sil lze provádět na pozemních komunikacích za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.

Není-li možno zabezpečit vojenský výcvik a odbornou přípravu vojáků v objektech a prostorách uvedených v § 29 odst. 2 zákona č. 219/1999 Sb, může se jejich vojenský výcvik a odborná příprava uskutečnit v civilních školách a školských zařízeních v České republice nebo v civilních a vojenských školách v zahraničí.

²⁵ §14 Zákon č. 219/1999 Sb. ze dne 14. září 1999, o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

2.5 Voják – profesionál

Na profesionální vojáky jsou v současné situaci kladeny náročné požadavky v podobě vzájemně provázané odborné připravenosti, fyzické zdatnosti, psychické odolnosti a morálních kvalit. Současně se vojenské povolání s technickým vývojem štěpí na obrovské množství specializací, jejichž prostupnost je omezená, a je tak těžší identifikovat se s obecnou profesí vojáka, která je zcela imaginární a nemá kromě tradičních sdílených hodnot žádný konkrétní obsah. Podle většiny teoretiků už nelze hovořit o celistvém vojenském povolání, hovoří o superprofesionalizaci (tříštění na vnitřní specializace) a deprofesionalizaci (pronikání specialistů „zvnějšku“) (Sorensen 1994). Specializace lidských činností je trendem obecným, nikoli čistě vojenským, a jeho důsledky jsou stejné pro armádu i pro společnost. Cenou za větší efektivitu je větší zranitelnost systému, což v případě armádní organizace platí dvojnásob.

Tendence k superprofesionalizaci i deprofesionalizaci sílí současně s posilováním zaměstnaneckých trendů v ozbrojených silách a jsou úzce spojeny s profesní identitou vojáků. Přesto má hypotetická profese vojáka z povolání, zastřešující všechny odbornosti, svá specifika, kterými se liší od výkonu jiných pracovních činností v civilní sféře. Tyto zvláštnosti jsou patrné zejména v období reálného bojového nasazení, kdy jsou kladeny limitní nároky na psychický i fyzický výkon člověka. Jak konstatují Felix Černoš a Otto Piffel (1992), extrémní podmínky vnějšího prostředí jsou spojeny s bezprostředním ohrožením zdraví a života a tento fakt klade na vykonavatele profese vysoké nároky. Ty se ale týkají nejenom fyzické a psychické připravenosti, ale také morálních kvalit a společenské odpovědnosti, vázané k potenciálnímu riziku zneužití zbraně a řízení bojové činnosti.²⁶

²⁶ LAŠTOVKOVÁ, J. *Disertační práce: Velet Profesionálům. Velitelské schopnosti důstojníků Armády ČR ve světle profesionalizace*. Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni, rok 2010

2.5.1. Výcvik a požadavky na vojenského profesionála

Cílem výchovy a výcviku je, aby se voják naučil a postupně si prohloubil schopnosti manipulace s přidělenou výzbrojí, techniku a další přidělený materiál a aby zvýšil svoji odbornou, fyzickou a psychickou připravenost na výkon určené funkce. Cílem společného výcviku v rámci jednotky je dosáhnout sladěné činnosti vojáků během plnění společných úkolů v rámci jednotky (družstvo, četa, rota). Vojáci se musí naučit různé způsoby boje v sestavě jednotky, mistrovsky využívat zbraně a techniku v podmínkách přibližujících se skutečným bojovým podmínkám ve dne i v noci. Výcvik velitelů a štábů je zaměřený na osvojení si operačních plánovacích postupů v souladu s doktrínami OS ČR a NATO.

²⁷Každá cílevědomá lidská činnost má minimálně dva rozměry. Je to rozměr **formální**, daný zpravidla výpočtem povinností, nařízení, technologických postupů, který je člověk povinen udělat – splnit, pokud chce být za odvedenou práci odměněný. Tato rovina je pro člověka důležitá, protože na jejím základě může obnovovat svoje vlastní schopnosti, získávat prostředky na zabezpečení vlastního života a života svojí rodiny. I když tento rozměr tvoří hlavní náplň lidské činnosti a člověk je od něj do značné míry závislý, někdy vyvolává nežádoucí důsledky. Jejich nebezpečnost spočívá především v tom, že takováto práce se může pro člověka stát mechanickou záležitostí, člověk ztrácí motivaci a může se částečně nebo úplně odcizit; a tak, i když tvoří významnou součást jeho života, on a jeho rodina jsou na ni závislí, neuspokojuje ho.

Druhý rozměr tvoří **profesionální** zájem člověka o tuto činnost, pocit hrdosti nad možností realizovat svoje schopnosti a dosáhnout všeobecného uznání. V takovém případě umí potlačit některé i negativní faktory prvního rozměru, který nahrazuje pocit profesionální hrdosti a pocit dobře vykonané práce.

²⁷ BERNARDOVÁ, K. a kolektiv autorů. *Závěrečná zpráva z výzkumu, Úroveň životní spokojenosti vojenských velitelů Čestné stráže PV Praha*. Praha, 2005

Právě tento moment byl zdrojem vzniku a působení zásad profesní morálky, které byly postupně rozpracované do formy profesní etiky. Skutečností je, že profesní kodexy jsou významným podnětem pro člověka, který, přirozeně, musí mít zájem na tom, aby byl v daném oboru uznávanou autoritou.

Znění „**Slibu vojáka z povolání a vojáka v aktivní dobrovolné záloze Armády České republiky**“ je dosti výmluvné:

„Jako příslušník ozbrojených sil České republiky slibuji, že budu hájit zájmy České republiky a jejich občanů ve shodě se svým svědomím a přesvědčením a podle svých nejlepších schopností.

Ve svém jednání se budu řídit právním řádem České republiky a předpisy ozbrojených sil.

Budu sdílet, dodržovat a prosazovat hodnoty ozbrojených sil – odpovědnost, obětavost, odvahu, věrnost a čest.

Budu plnit rozkazy velitelů a nadřízených a budu dbát na profesionální přístup k plnění svých povinností.

Budu bránit svobodu a demokracii, v případě ohrožení vlastní nebo spojenecké země jsem připraven pro jejich obranu nasadit i svůj život.²⁸

Každý člověk, který vstoupí do AČR, si možná mnohdy ani neuvědomuje, jaké břímě si na sebe bere. Je to jedna z největších zodpovědností, kterou může člověk na sebe vzít - stát se vojákem a být připraven bránit svou vlast a v případě nutnosti obětovat i svůj život - a vše začíná vojenskou přísahou.

ODPOVĚDNOST, OBĚTAVOST, ODVAHA, VĚRNOST a ČEST jsou slova, která je nutné mít na paměti, ale hlavně se s nimi ztotožnit, zvnitřnit je a uvědomit si jejich sílu. Pokud se toto vojákově podaří, je připraven naplnit smysl svého poslání.

²⁸ Věstník MO ročník 2002, částka 25, z 31. prosince 2002

3. ZAHRANIČNÍ MISE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

*„Válka je největší věcí státu -
je místem života a smrti
je cestou k přežití či zkáze
A tak je třeba ji zkoumat“*

Mistr Sun, O válečném umění²⁹

3.1 Historie zahraničních misí

Irácká vojska překročila v noci z 1. na 2. srpna roku 1990 hranice státu Kuvajt a obsadila jeho celé území. Americký prezident George Bush spolu s Radou bezpečnosti OSN (Organizace spojených národů) tuto agresi okamžitě odsoudili, a proto vyslali do oblasti Perského zálivu vojáky své armády.

Československá protichemická jednotka byla do zálivu vyslána se souhlasem Federálního shromáždění Parlamentu, tehdy ještě České a Slovenské federativní republiky. Souhlas byl vysloven dne 23. září 1990. Na základě tohoto rozhodnutí vyslala armáda do Saudské Arábie ve dnech 11. – 14. prosince 1990 celkem 200 vojáků – dobrovolníků.

Tímto začala nová etapa účasti českých vojáků v řešení krizových situací v novodobých dějinách českého státu. Chronologicky řazená historie zahraničních misí je přehledem naší účasti v krizových oblastech a jejich počty ukazují souhrnné číslo příslušníků české armády, kteří se dané mise zúčastnili. Jsou zde uvedeny i mise dosud probíhající, v nichž se počty účastníků v důsledku jednotlivých rotací mění.³⁰

²⁹ KRÁL, O., KOLÁŘ, J. *Mistr Sun, O válečném umění – Mistr Sun, O básnickém umění*, společné vydání. Praha: Dokořán, 2008

³⁰ *Historie zahraničních misí*. [online]. Praha: Copyright. [cit.2011-10-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>>

Obr. 1: **Historie zahraničních misí**³¹

	Název operace	Počet	Kdy
1.	POUŠTNÍ BOUŘE Osobozovací operace	200	1990 -1991 Kuvajt
2.	UNGCI Humanitární operace	320	1991 – 2003 Irák
3.	UNPROFOR Mírová mise	2250	1992 – 1995 Země bývalé Jugoslávie
4.	UNCRO Mírová mise	750	3/1995 - 1/1996 Chorvatsko - Krajina
5.	UNTAES Mise - polní nemocnice	100	1/1996 - 1/1998 Chorvatsko - Vých. Slavonie
6.	IFOR, SFOR, SFOR II Mírová operace	6300	1996 - 12/2001 Bosna a Hercegovina, Chorvatsko
7.	AFOR 6. polní nemocnice	100	1999 Albánie + Turecko (zemětřesení)
8.	KFOR Mírová operace	3070	1999 - 2/2002 Kosovo
9.	ESSENTIAL HARVEST (TFH) Mírová operace	120	8 - 10/2001 Makedonie
10.	KFOR Česko-slovenský prapor	2400	2/2002 - 7/2005 Kosovo
11.	KFOR brigáda a úkolové uskupení Střed	3070	od 2005 Kosovo
12.	SFOR Velitelství + civilní spolupráce	42	2002 - 12/2004 Bosna a Hercegovina
13.	TRVALÁ SVOBODA Protiteroristická operace	612	3/2002 - 6/2003 Kuvajt
14.	ISAF Mírová operace - (6. a 11. polní nemocnice)	269	4/2002 - 1/2003 Afghánistán
15.	ISAF Polní chirurgický tým	11	1/2003 - 4/2003 Afghánistán
16.	IZ SFOR Kontingent 7. polní nemocnice	526	4/2003 - 12/2003 Irák, Basra
17.	IZ SFOR (MNF - I) Kontingent Vojenské policie	1273	12/2003 - 12/2006 Irák, Shaibah
18.	CONCORDIA operace EU	2	4/2003 - 12/2003 Makedonie
19.	ISAF EOD + meteo Letiště Kábul	350	od 3/2004 - 3/2007 Afghánistán
20.	TRVALÁ SVOBODA – 2004 601. skss	120	3 - 8/2004 Afghánistán
21.	WINTER RACE humanitární operace NATO v Pákistánu	29	Pákistán
22.	TRVALÁ SVOBODA – 2006 operace NATO v Afghánistánu	120	Afghánistán
23.	ALTHEA Operace Evropské unie Bosna a Hercegovina	400	2.12.2004 - 26.6.2008 Bosna a Hercegovina
24.	MNF I Operace koalice mnohonárodních sil - Irák	423	-12/2008 Irák
25.	KAIA - ISAF Polní nemocnice na kábulském mezinárodním letišti KAIA	658	4/2007-12/2008 Afghánistán
26.	Výcviková mise NATO v Iráku - NTM - I	4	ukončena 28. 2. 2009
26.	Mise ISAF Uruzgán Ochrana a obrana obvodu nizozemské základny Camp Hadrian	200	ukončena 20. 3. 2009
27.	Operace Evropské unie “EUFOR” Čad (http://consilium.europa.eu)	2	ukončena 15. 3. 2009
28.	AIR POLICING 2009 Litva	2 x 75	ukončena 1. 9. 2009
29.	TRVALÁ SVOBODA - 2008-2009 Afghánistán	3 x 100	2008 - 2009

³¹ *Historie zahraničních misí.* [online]. Praha: Copyright. [cit.2011-12-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>>

3.2 Aktuální zahraniční mise

V současné době leží těžiště hlavního boje proti terorismu v Afghánistánu, což odráží i počty našich vojáků v oblasti. Zatímco v Iráku dnes působí pouhá dvacítká českých vojáků v rámci Výcvikové mise NATO (NATO Training Mission – Iraq, NTM-I) a Koalice mnohonárodních sil (Multi-National Force – Iraq, MNF-I) a, v Afghánistánu působí v rámci mise ISAF (International Security Assistance Forces) na šest set českých vojáků. Jsou rozmístěni v hlavním městě Kábulu a dalších třech afghánských provinciích, přičemž od března roku 2008 mají na starosti vlastní provinční rekonstrukční tým v Lógaru.

- **Úkolové uskupení AČR ISAF**

Vzhledem k mezinárodním závazkům a především k maximálnímu nárůstu schopností komplexního zabezpečení nasazených českých jednotek v misi ISAF v Afghánistánu bylo vytvořeno Úkolové uskupení AČR ISAF (dále jen ÚU AČR ISAF).

- **Afghánistán Lógar (PRT ISAF)**

V březnu 2008 zahájil v afghánské provincii Lógar svou činnost v rámci mise NATO ISAF Český provinční rekonstrukční tým složený z civilních expertů Ministerstva zahraničních věcí a vojenské jednotky.

- **Afghánistán Wardak (OMLT ISAF, Vojenská policie, ISAF)**

Úkolem jednotky je cvičit, mentorovat (školit, instruovat, vysvětlovat) a pomáhat v procesu plánování velení a řízení pěší jednotky o síle praporu (kandaku) Afghánské národní armády. Hlavním úkolem Vojenské policie je pomoci vybudovat silnou Afghánskou národní policii.

- **Afghánistán Nangarhár (601. skss)**

2. úkolové uskupení speciálních sil převzalo operační úkol od svých předchůdců 12. prosince 2011.

Vojáci Armády České republiky se k plnění úkolů v těchto zahraničních misích vysílají na základě požadavků mezinárodních vládních organizací

(EU, OSN, OBSE). Dále se naši vojáci zúčastňují misí Kosovo (KFOR) plnění operačního úkolu, Somálsko (EU-NAVFOR - Atalanta) ochrana plavidel, Sinaj (MFO - Multinational Force and Observers) dohlížející na dodržování bezpečnostních podmínek mírové dohody mezi Egyptem a Izraelem, Bosna a Hercegovina (Althea - EUFOR), zachovat bezpečí a mír, přispět k většímu pokroku Bosny a Hercegoviny na cestě k evropské integraci a k potírání korupce a organizovaného zločinu.

3.2.1. Mezinárodní mandát pro činnost ISAF

Mezinárodní mandát pro činnost ISAF je dán rezolucí RB (Rada bezpečnosti) Organizace spojených národů č. 1386 ze dne 20. prosince 2001, přičemž byl postupně doplňován a prodlužován následujícími rezolucemi RB OSN.³²

Tento mandát opravňuje ISAF k provedení mírové operace dle kapitoly VII Charty OSN, tzn., že ISAF je oprávněna přijmout „všechna nezbytná opatření k naplnění mandátu“.³³

Vnitrostátní mandát pro AČR k působení v operaci ISAF vyplývá z čl. 43 Ústavy ČR č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších změn. Vzhledem k dlouhodobému charakteru zahraniční operace v Afghánistánu vyslovuje souhlas s vysláním ozbrojených sil ČR do této mise Parlament ČR³⁴, a to jak usnesením Poslanecké sněmovny,³⁵ tak usnesením Senátu³⁶. Uvedená usnesení

³² rezoluce RB OSN č. 1368 (2001), 1373 (2001), 1378 (2001), 1383 (2001), 1386 (2001), 1388 (2002), 1390 (2002), 1401 (2002), 1413 (2002), 1419 (2002), 1444 (2002), 1453 (2002), 1471 (2003), 1502 (2003), 1510, (2003), 1536 (2004), 1563 (2004), 1623 (2005), 1659 (2006), 1662 (2006), 1707 (2006), 1746 (2007), 1776 (2007) 1806 (2008), 1833/2008 atd.

³³ Article 3 Security Council Resolution 1386 (2001) Adopted by the Security Council at its 4443rd meeting, on 20 December 2001.

³⁴ pro rok 2010 je souhlas Parlamentu ČR dle čl. 43 odst. 3 písm. a) Ústavy ČR dán usnesením Poslanecké sněmovny č. 1285 ze dne 16. června 2010 a usnesením Senátu č. 208. ze dne 17. června 2009.

³⁵ dle čl. 3 usnesení Poslanecké sněmovny č. 1285 ze dne 16. června 2009 byl vysloven souhlas s: „*prodloužením působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v silách ISAF (International Security Assistance Force) pod vedením Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) v Afghánistánu, a to v celkovém počtu do 535 osob na dobu od 1. ledna do 31. prosince 2010, (materiál projednáván jako sněmovní tisk č. 869)*

³⁶ Usnesením Senátu č. 208. ze dne 17. června 2009 k vládnímu návrhu působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2010³⁶ byl obecně

obecně vyslovují souhlas s působením příslušníků AČR v operaci ISAF, přičemž v usnesení obou komor Parlamentu ČR nejsou pro činnost v rámci ISAF stanovena žádná omezení. V Předkládací zprávě³⁷, v části C. Afghánistán, bod 1. Politicko-bezpečnostní situace jsou jednoznačně vymezeny hlavní úkoly ISAF, přičemž na prvním místě je uvedena podpora afghánské vlády při zajišťování bezpečného prostředí. Vzhledem k faktu, že na území Afghánistánu ve smyslu práva ozbrojeného konfliktu v současné době probíhá tzv. vnitřní ozbrojený konflikt, je součástí zajištění bezpečného prostředí celé spektrum vojenských i nevojenských nástrojů.

3.2.2. Jednotky a organizace podílející se na rozvoji Islámského státu Afghánistán

PN: Partnerské národy (Contributing Nations) se podílejí na reformě bezpečnostního systému (SSR – Security System Reform) a svými aktivitami podporují misi jednotek ISAF. USA v oblasti výcviku, vybavení a mentorování jednotek ANA (Afghan National Army), Japonsko v oblasti odzbrojení, demobilizace a reintegrace (DIAG – Disbandment of Illegal Armed Groups) ilegálních ozbrojených skupin, Německo podporované USA v oblasti vytvoření, rozvoje a mentorování policejních složek, Itálie v oblasti rozvoje soudnictví, Velká Británie v oblasti podpory Afghánské vlády v boji proti obchodu s narkotiky.

UNAMA: mise OSN v Afghánistánu (United Nation Assistance Mission in Afghanistan), zastřešuje aktivity OSN na podporu afghánské vlády. V provincii Lógar nemá stálé zastoupení.

IDLG: Afghánská vládní agentura (Independent Directorate for Local Governance) je zodpovědná za koordinaci činností PRT v Afghánistánu. Podílí se na řízení činností PRT svým předsedáním výboru ESC (Executive Steering

„vysloven souhlas s působením sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2010“ (materiál projednáván jako senátní tisk č. 107)

³⁷ Předkládací zpráva, část C. Afghánistán, bod 1. Politicko-bezpečnostní situace; Návrh působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2010 vláda ČR projednala a schválila svým usnesením č. 714 ze dne 8. června 2009.

Committee – výbor mající mandát k udělování souhlasu s politikou řízení činností PRT).

IO: Mezinárodní organizace (International Organisations) a nevládní organizace NGO (Non Governmental Organisations) působí po celém Afghánistánu a svým úsilím podporují misi jednotek ISAF. V provincii Lógar působí: US AID (United States Agency for International Development – Americká agentura pro mezinárodní rozvoj), MRCA (Medical Refreshment Course for Afghanistan - Nádstavbový zdravotnický kurz pro afghánský lid), Intenational Red Cross (Mezinárodní Červený kříž).

Obr. 2: Národnostní rozložení vojsk

Obr. 3: Provinční rekonstrukční týmy

4. AFGHÁNISTÁN – SPECIFIKA, MISE ISAF, ÚKOLY PRT

*„Nesloužíme žádným sobeckým účelům.
Netoužíme po územním zisku, po koloniích.
Nežádáme pro sebe žádné odškodné,
žádné náhrady škod za oběti, které svobodně podstoupíme.
Jsme jen obránci lidstva“*

Prezident Woodrow Wilson v nótě vyhlášující válku Německu 6. dubna 1917³⁸

4.1 Historie Islámského státu Afghánistán

Afghánistán je vnitrozemský stát v horách jižní části Střední Asie. Hraničí s Íránem na západě a s Pákistánem na jihovýchodě. Krátkou hranici na severu má s Turkmenistánem a Uzbekistánem, dlouhou s Tádžikistánem. Na severovýchodě, na konci úzkého vachanského koridoru, leží Čína.

Afghánský stát vznikl v roce 1746, poté získali kontrolu nad touto zemí Britové a drželi ji po dlouhá léta, až do roku 1919. Po krátké britsko - afghánské válce získala země plnou suverenitu.

Afghánistán představuje od 70. let jedno z největších ohnisek napětí světa. Poslední období stability v této zemi bylo mezi lety 1933 a 1973, kdy v zemi vládl král Záhír Šáh. V roce 1973 byl na podnět Záhirova švagra Muhammada Dáúda Chána zahájen nekrvavý puč. O několik let později, přesněji v roce 1978, byl Dáúd a celá jeho rodina zavražděni. Afghánská komunistická strana tehdy uspořádala převrat a převzala vládu v zemi.³⁹

Afghánistán byl rozpolcen občanskou válkou od konce 70. let, kdy islámští bojovníci (mudžahidové) zahájili partyzánskou válku proti komunistickému režimu podporovanému okupačními vojsky sovětského svazu. Po odchodu Sovětů v roce 1989 se k moci dostali mudžahidové, kteří v roce

³⁸ TSOURAS, G. P. *Slovník vojenských citátů*. Praha: Baronet, 2000 s. 360

³⁹ *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-11-13]. Dostupná z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Afgh%C3%A1nist%C3%A1n>>

1992 vyhlásili Islámský stát Afghánistán. Ani tato vláda však neudržela stabilitu státu a Afghánistán se ocitá pod vládou hnutí Tálibán, které bylo svrženo v roce 2001.

4.2 Vláda Tálibánu

Nová a rychle rostoucí síla v podobě Tálibánu vedeného mullou Umarem z Kandaháru se objevila v roce v roce 1994. Ten chytře využil touhy obyvatel po ukončení krvavých válek a pokusil se sjednotit Afghánistán na základě víry v islám.

Na konci roku 1994 ovládl Kandahár a začal postupovat na sever. Kábul ovládal Tálibán již od roku 1996, v té době už působil v zemi Usáma bin Ládín. V zemi bylo uplatněno islámské právo šaría, schvalovalo popravy, kamenování a bičování. Zakázána byla televize, film, hudba stejně tak i sport, ženy musely chodit zcela zahalené.⁴⁰

4.3 Náboženství – Islám

Islám⁴¹ je zcela dominantním náboženstvím země. Stejně jako na většině území Afghánistánu, tak i v provincii Lógar, kde je dislokována česká X^{tá} jednotka PRT AČR, funguje tradiční představa o roli muže a ženy ve společnosti. Díky tomu chodí ženy zahaleny v burkách⁴² a ve společnosti mají (alespoň na veřejnosti) jen minimální vliv. Rady starších (šury), které řídí chod vesnic, jsou tvořeny výhradně muži a ti také zauímají všechny významné pozice ve státní správě, obchodě apod.

⁴⁰ *Novinky.cz* [cit.2011-12-12]. Dostupné na <<http://tema.novinky.cz/afghanistan>>

⁴¹ Monoteistické náboženství, které založil prorok Muhammad (570-630 n.l.), svatá kniha Korán psaná v arabštině: 114 kapitol (súra), 6236 veršů (ája), letopočet začínající rokem 622 - útěk Mohammeda z Mekky do Mediny, kalendář podle lunárního cyklu, rok je asi o 11 dní kratší než solární.

⁴² Ortodoxní muslimské ženy si oblékají různobarevné Burky: bílá - svatba, pout', černá – smutek, modrá - denní život

4.4 Základní informace o provincii Lógar

Lógar je jedna z nejmenších provincií v Afghánistánu, jejíž rozloha je 4712,82 km². Provincie leží jihovýchodně od Kábulu a stejně jako celý Afghánistán je výrazně geograficky členěna. Východní a jižní část je hornatá s převažující nadmořskou výškou mezi 1800 – 5000 m (nejvyšší vrchol je vysoký 4754 m). Západní část provincie tvoří velká pánev (zhruba 1900 m/n m.), která je obklopena horským terénem s převažující nadmořskou výškou 2000 – 3500 m. Žije v ní přibližně 350 tisíc obyvatel (tento údaj je pouze neoficiální).

Hlavní město a správní středisko této provincie je město Pol-e 'Alam s přibližně 23000 obyvateli. Provincie je rozdělena do sedmi distriktů: **Muhammad Agha, Charkh, Pol-e 'Alam, Baraki Barak, Khoshi, Kherwar a Azra**. Důležitou pozici v životě provincie souběžně s provinční vládou zastávají také distriktní a vesnické shury, rady starších, svolávané podle potřeby místní komunitou.

Většinu obyvatelstva tvoří Paštúni. Menšinou jsou Tádžici a Hazaři. Lógar je Afghánci považován za rozvinutější provincii s relativně vysokou úrovní školství a zdravotnictví.

Hlavním zdrojem obživy a prosperity je zde zemědělství. Místní obyvatelstvo pěstuje zeleninu, ovoce, obilí a dobytek. Primárním odbytištěm těchto produktů je hlavní město Kábul. Agrární charakter provincie je zdůrazněn praktickou **neexistencí průmyslu**. Tato provincie patří i přes poměrnou ekonomickou zaostalost mezi relativně bohaté části Afghánistánu. Města a velké vesnice jsou elektrifikovány a jsou pokryty mobilním telefonním signálem.

V Lógaru není žádné letiště, jen v blízkosti hlavního města Pol-e 'Alam je zpevněná přistávací plocha pro vrtulníky. Napříč provincií prochází hlavní

silnice, která vede z Kábulu do provincií Paktiya a Khóst. Hlavní silnice dosahuje západních standardů a byla postavena z amerických prostředků.⁴³

4.5 Bezpečnostní situace v provincii Lógar

Bezpečnostní situaci v provincii Lógar lze považovat za zhoršenou, ale stabilnější, než v sousedních provinciích. V provincii jsou aktivní buňky Tálibánu, ale větší podpoře se těší HIG (Hizb-e Islami)⁴⁴ Gulbuddína Hekmatjára a mezi obyvateli se objevují i přívrženci Haqqáního⁴⁵ svazu.

Většina provincie je hodnocena jako loajální vládě. Celkový přístup místního obyvatelstva k cizincům je povětšinou pozitivní. Podpora povstaleckým silám ze strany některých skupin obyvatelstva vyplývá zejména z nespokojenosti se zabezpečením služeb ze strany centrální i provinční vlády, z opozice proti vládní korupci a z ekonomických důvodů – opoziční skupiny, zejména Tálibán, za loajalitu obyvatelstvu platí. Dalším motivem pro poskytování pomoci povstaleckým silám je hrozba násilí z jejich strany vůči obyvatelstvu.

Celkovou bezpečnostní situaci lze hodnotit ze dvou hledisek – **obecné kriminality a aktivit opozičních sil**. Úroveň a závažnost kriminálních činů v provincii celkově nepřekračuje národní průměr, je spíše nižší. Povstalecké operace jsou oproti sousedním provinciím méně časté a omezují se zejména na používání **IED (Improvised Explosive Device)** nebo nepřímé střelby.

4.6 Provinční rekonstrukční tým (PRT)

Vznik provinčních rekonstrukčních týmů (PRT) v Afghánistánu se váže k začátku roku 2002 a programu nazývanému Coalition Humanitarian Liaison

⁴³ *Provincie Lógar*. [online]. Praha: Copyright. [cit.2011-11-09]. Dostupné na WWW: <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=10519>

⁴⁴ Původně islamistická organizace, všeobecně známá díky boji proti marxistické vládě v Afghánistánu a jejich blízkým spojencem Sovětským svazem. Dnes, nenásilné frakce Hezbi Islami je registrovaná politická strana v Afghánistánu.

⁴⁵ Vojenský velitel Džaláluddín Hakkání v 80. letech vedl výpady proti Sovětskému svazu. Pomáhali mu Američané. Dnes je na seznamu nejhledanějších teroristů. Jeho syn Siradžuddín jde v jeho stopách.

Cells. Program spočíval ve vytváření „buněk“, které byly tvořeny 5 až 10 armádními důstojníky, kteří zakládali malé základny v těch Afghánských provinciích, kde byly přítomny koaliční jednotky. Měli za úkol odhadovat humanitární potřeby v místě působení a realizovat rekonstrukční projekty malého rozsahu pro zvětšení bezpečnosti a stability v oblasti. Tyto buňky spadaly pod pravomoc Coalition Joint Civil Military Task Force (CJCMTF), potažmo pod americké ministerstvo obrany a byly financovány Overseas, Humanitarian, Disaster and Civic Aid Fund (OHDACAF). Během roku 2002 se prudce rozvíjely a na konci téhož roku dostaly nový název – Provinční rekonstrukční tým (PRT).⁴⁶

V roce 2003 byly poprvé nasazeny za účelem stabilizace jednotlivých oblastí a měly by být schopny stabilizovat situaci s použitím zejména diplomatických, vojenských a rozvojových nástrojů. Nasazení českého PRT v provincii Lógar bylo stanoveno na základě rozhodnutí Vlády České republiky. Český PRT zahájil činnost počátkem roku 2008 s významnou podporou USA.

X^{tá} jednotka PRT, která je předmětem analýzy v této práci, byla vojenskou částí PRT Lógar. Jako integrální součást mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil ISAF v Afghánistánu zde společně s civilní částí PRT reprezentovala zejména úsilí ČR a NATO rozšířit svoje působení v tomto státě o civilně – rekonstrukční rozměr.

V pořadí X^{tá} jednotka PRT vojenské části PRT byla nasazena v srpnu roku 2010. Jednotka PRT byla dislokována na americké předsunuté základně FOB SHANK.

4.6.1. Hlavní úkoly vojenské části PRT

1. podpora ústřední vlády v zájmových oblastech;
2. pomoc při zajišťování bezpečného prostředí pro rekonstrukci země;
3. poskytování humanitární a rozvojové pomoci;

⁴⁶ Provincial Reconstruction Teams (PRTs), (n.d.), [cit. 2012-05-01] dostupné na <http://www.understandingwar.org/themenode/provincial-reconstruction-teams-prts>

4. spolupráce s mezinárodními a nevládními organizacemi a účastníky rekonstrukce;
5. monitorování a podpora reformy bezpečnostního sektoru;
6. pomoc při reformě, rozvoji a posilování efektivní civilní správy;
7. aktivity podporující pozitivní vnímání mnohonárodních sil u místního obyvatelstva⁴⁷

V rámci rozvoje se soustředí na snižování chudoby, vládu a bezpečnost, na podporu vzdělanosti a zlepšování zdravotní péče.

Tyto priority naplňují v projektech v oblastech obnovy školského systému, vodních zdrojů, podpory bezpečnosti, zdravotnictví, zemědělství, ženských práv a nezávislých médií. PRT pracuje v šesti z celkem sedmi lógarských distriktů.⁴⁸

4.6.2. Složení X^{té} jednotky AČR PRT ISAF

Převážnou část X^{té} jednotky vojenské části PRT tvořili vojáci ze 71. mechanizovaného praporu z Hranic. Doplnovali je specialisté z dalších 25 útvarů a zařízení AČR, především ze 4. brigády rychlého nasazení. Civilní část PRT tvořilo 12 odborníků z Ministerstva zahraničních věcí České republiky, kteří zajišťovali konkrétní rozvojové a rekonstrukční programy.

Celá jednotka čítala celkem 261 osob, z toho bylo sedm žen. Jednotka byla složena z velitelství – 3 VZP a štábu 60 VZP, do něž patřila také jednotka CIMIC (Civil Military Cooperation – Civilně vojenská spolupráce – 6 VZP) a příslušníci vojenské policie. Rozhodující část jednotky tvořili příslušníci roty ochrany – 101 VZP, také průzkumný odřad – 45 VZP a rota podpory – 52 VZP, včetně týmu EOD (Explosive Ordnance Disposal – Likvidace nevybuchlého výbušného materiálu – 12 VZP) a zdravotnického zabezpečení.⁴⁹

⁴⁷ *Doktrína Armády České republiky*. Vyškov: Institut doktrín VeV – VA 2010

⁴⁸ CEVRO – LKA. Čtrnáctideník, 2010, číslo 6/2010

⁴⁹ *Složení X^{té} jednotky AČR PRT ISAF*. [online]. Praha: Copyright. [cit.2011-11-08]. Dostupné na WWW:

<http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/provincni_rekonstrukcni_tym/kontingent_armady_cr/slozeni_provincniho_rekonstrukcniho_tymu.html>

5. ANALÝZA PROBLÉMU A CÍL VÝZKUMU

5.1 Cíl práce, vymezení problému

Zahraniční mise v Afghánistánu je sice misí mírovou, nicméně vojáci jsou každodenně vystavováni rizikům, která ohrožují nejen jejich zdraví, ale ve většině případů hlavně i jejich životy. Pokud si uvědomíme, že lidský život je to nejcennější, co nám příroda darovala, je potřeba být na tuto misi řádně připraven a hlavně vědět, co můžeme očekávat.

Cílem této diplomové práce je zjistit, jak jsou vojáci do mise připraveni, zda příprava byla kvalitní a dostačující; co naše vojáky motivuje k vlastní účasti na této zahraniční misi, a v co doufají, že jim splnění tohoto nelehkého úkolu přinese nejen v jejich životě profesním, ale i jaký vliv bude mít na jejich život soukromý. Je důležité znát názory a postoje našich vojáků před vlastním výjezdem do mise nejen proto, že každý vojenský velitel by měl znát morální stav a vojenskou připravenost svých podřízených, ale hlavně proto, abychom zjistili, kde má česká armáda v předmisijní přípravě nedostatky.

Jedním z dalších cílů je zjistit, jak tuto misi vojáci zvládají, jaké jsou psychosociální podmínky vytvořené těmito vojákům velením AČR. V podstatě jak probíhá každodenní život u jednotky.

Jelikož Afghánistán je země se zcela odlišnými kulturními, ekonomickými, ekologickými a hlavně též klimatickými podmínkami, můžeme dopředu usuzovat, že tato mise bude pro každého jednotlivce zcela jistě obrovskou životní zkušeností, kde si někteří dokonce sáhnou i na dno svých sil. Pro hladký průběh mise, je důležité vědět, zda podmínky vytvořené vojákům jsou optimální pro plnění jim zadaných úkolů, zda veškeré logistické zabezpečení jim výkon jejich služby spíše neztěžují, než usnadňují.

Zabezpečení kvalitních podmínek pro vojákovu službu v misi je neodmyslitelným a primárně nejdůležitějším aspektem pro zdárné plnění tohoto úkolu. Proto je nezbytné vědět, zda vše probíhá tak, jak má. Zda komunikace na horizontální i vertikální úrovni je pro ně přímá, srozumitelná...; zda jsou vojáci spokojeni se svým pracovním zařazením; jaké

mají pracovní vazby, vztahy a hlavně nedílnou součástí tohoto dotazníkového šetření je znát vztahy a postoje k veliteli X^{té} jednotky PRT.

Velitel je nejdůležitějším prvkem jednotky. Je to člověk, který v roli tzv. „otce jednotky“, má neuvěřitelný vliv na celkový průběh mise, osoba, která koordinuje, řídí, organizuje, velí a má hlavní slovo a vliv na komplexní fungování jednotky. Proto je dobré vědět, jaké vztahy s velitelem mají vojáci, jaká je mezi nimi komunikace a zda je to člověk na svém místě.

V neposlední řadě je potřeba zjistit aktuální psychický stav vojsk, jak jsou na tom s partnerským a rodinným životem, jak jsou připraveni na návrat a s čím počítají, co jim tato mise dá a naopak, co jim tato mise vezme.

Referát expertních služeb v oblasti fungování lidských zdrojů, jehož je autor diplomové práce součástí, použil ke sběru dat dotazníky tzv. „šité na míru“. Jedná se o dotazníky vlastní konstrukce, které zadavateli projektu či výzkumnému týmu umožní zjistit a do hloubky analyzovat zkoumané oblasti. Na základě vyhodnocení těchto dotazníků byla zpracována komplexní analýza 1., 2. a 3. etapy výzkumu. Autor diplomové práce využil a vyhodnotil pouze určité části dotazníků ze všech tří etap a v experimentální části této práce jsou prezentovány pouze výsledky týkající se psychosociálních podmínek vojáků X^{té} jednotky PRT.

Projekt průzkumu u X^{té} jednotky AČR PRT Lógar vychází z hypotéz, které jsou založeny na dosavadní znalosti problému, obdobných, v minulosti realizovaných průzkumech v AČR, i studiu dokumentů a pramenů v literatuře týkajících se této problematiky.

Záměrem projektu je získávání a předávání aktuálních informací v oblasti fungování lidských zdrojů formou sběru dotazníkových dat, jejich analýzy a dále formulaci závěrů.

Cílem je analyzovat úroveň životní (zejm. pracovní) spokojenosti účastníků mise podmíněnou přítomností socio-kulturních rozdílů v místě nasazení.

Smyslem průzkumu je získat ucelený přehled informací odhalujících úroveň psychosociálních podmínek.

5.2 Formulace pracovních úkonů

Splnění hlavního cíle vyžaduje zabývat se jednotlivými dílčími cíli, které jsou v následujícím přehledu uvedeny ⇒

POPSAT A ANALYZOVAT

- Oblast motivace k účasti v misi a vojákově očekávání, obavy
- Oblast přípravy na misi → vojensko-odbornou, psychologickou a socio-kulturní přípravu, sdílení informací, logistická příprava, nedostatky
- Spokojenost s podmínkami mise
- Pracovní podmínky v misi
- Spokojenost s pracovním zařazením v misi
- Pracovní vazby a vztahy v jednotce
- Úroveň komunikace a sdílení informací (horizontálně i vertikálně)
- Spokojenost s prací velitele jednotky
- Spokojenost s rodinným životem a partnerským vztahem
- Úroveň aktuálního psychického stavu příslušníků mise
- Význam mise
- Sociodemografické údaje

6. METODIKA A ORGANIZACE PRŮZKUMU

6.1 Výběr a základní charakteristika souboru

Výběr respondentů byl dán celkovým počtem vojáků u $X^{\text{té}}$ jednotky PRT, která čítala celkem 261 osob, z toho bylo sedm žen. Jednotka byla složena z VELITELSTVÍ a ŠTÁBU, jednotka CIMIC a příslušníci VP. Rozhodující část jednotky tvořili příslušníci ROTY OCHRANY, PRŮZKUMNÝ ODŘAD a ROTA PODPORY, včetně TÝMU EOD a zdravotnického zabezpečení.

Dotazníkového šetření v 1. etapě se zúčastnilo 98 příslušníků $X^{\text{té}}$ jednotky AČR PRT, z toho byly 2 ženy a 96 mužů, což je 37,5 % respondentů z celkového souboru 261 osob ($\Sigma = 261$).

Dotazníkového šetření ve 2. etapě se zúčastnilo 101 příslušníků $X^{\text{té}}$ jednotky AČR PRT, z toho byly 3 ženy a 98 mužů, což je 38,7 % respondentů z celkového souboru 261 osob ($\Sigma = 261$).

Dotazníkového šetření ve 3. etapě se zúčastnilo 93 příslušníků $X^{\text{té}}$ jednotky AČR PRT, z toho bylo 5 žen a 88 mužů, což je 35,6 % respondentů z celkového souboru 261 osob ($\Sigma = 261$).

Výběr vzorku respondentů byl proveden na základě náhodného numerického klíče. Tento výběr byl vytvořen z kompletního seznamu všech příslušníků $X^{\text{té}}$ jednotky AČR PRT.

6.2 Organizace a průběh výzkumu

Projekt má etapovitý, průzkum u této jednotky probíhal ve třech etapách⁵⁰ \Rightarrow

Sběr dat pro 1. etapu průzkumu provedli s jednotlivými pracovními skupinami, dle předem zpracovaného harmonogramu, pracovníci Referátu expertních služeb v oblasti lidských zdrojů SP MO ve vojenském výcvikovém prostoru Libavá dne 17. června 2010.

⁵⁰ Průzkum je rozložen do tří etap, neboť každá z etap je specifická

Sběr dat pro 2. etapu průzkumu provedla s jednotlivými pracovními skupinami, dle předem zpracovaného harmonogramu, vedoucí Referátu expertních služeb v oblasti lidských zdrojů SP MO na US základně FOB Shank, Lógar, Afghánistán ve dnech 11. – 17. 10. 2010.

Sběr dat pro 3. etapu průzkumu provedl autor diplomové práce s jednotlivými pracovními skupinami, dle předem zpracovaného harmonogramu na US základně FOB Shank, Lógar, Afghánistán ve dnech 6. – 17. 1. 2011. Respondenti se sběru dotazníkových dat zúčastnili dobrovolně, všichni vykazovali dobrou psychofyzickou kondici a dobrý zdravotní stav. Spolupráce administrátora dotazníků s respondenty byla na vynikající úrovni. Respondenti pracovali rychle a s přehledem, jevili zájem o projekt průzkumu, což dokazovali četnými dotazy.

- 1. etapa → *před výjezdem do mise či těsně po jejím zahájení*
- 2. etapa → *v průběhu mise*
- 3. etapa → *těsně po jejím ukončení*

6.3 Použitá metoda – zpracování získaných dat

Statistické zpracování dat dotazníku pro 1. etapu bylo provedeno vybranými matematicko-statistickými modely v počítačovém programu SPSS verze 15.0 a Excel.

Statistické zpracování dat dotazníku pro 2. etapu bylo provedeno vybranými matematicko-statistickými modely v počítačovém programu SPSS verze 15.0 a Remark Office OMR 8.

Statistické zpracování dat dotazníku pro 3. etapu bylo provedeno vybranými matematicko-statistickými modely v počítačovém programu SPSS verze 15.0 a Remark Office OMR 8.

Výsledná data získaná z dotazníků byla upravena do tabulek a grafů a byla doplněna analýzami a interpretačními texty.

7. ZPŮSOB VYHODNOCENÍ A VÝSLEDKY EXPERIMENTU, INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

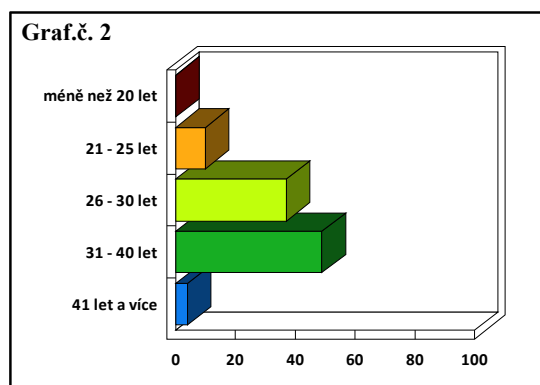
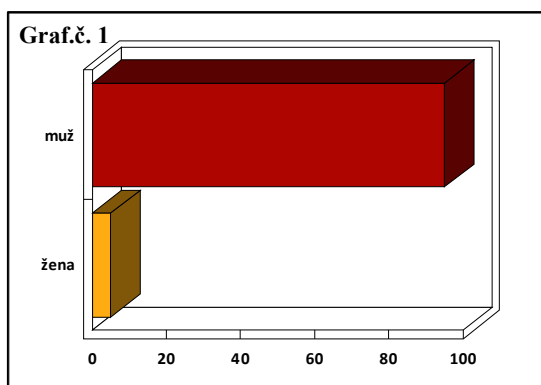
7.1 Interpretace výsledků

7.1.1. Sociodemografické údaje

Typickým příslušníkem $X^{\text{té}}$ jednotky PRT AČR Lógar je voják muž ve věku 32 roků. Ve výkonu služby AČR je 10 let, zařazen v rotmistrovském sboru.

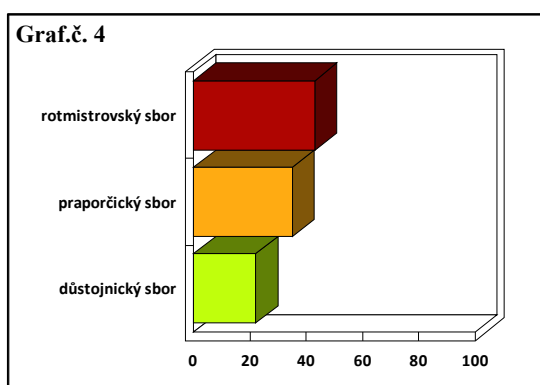
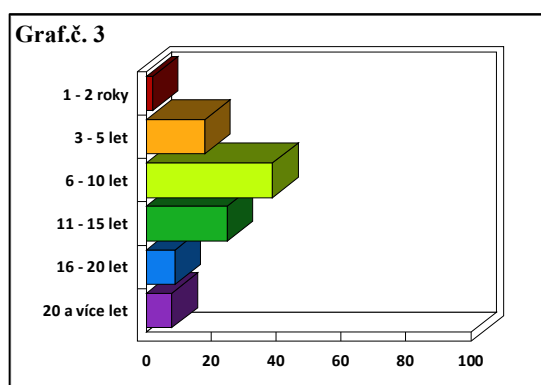
Graf č. 1: Pohlaví

Graf č. 2: Věk

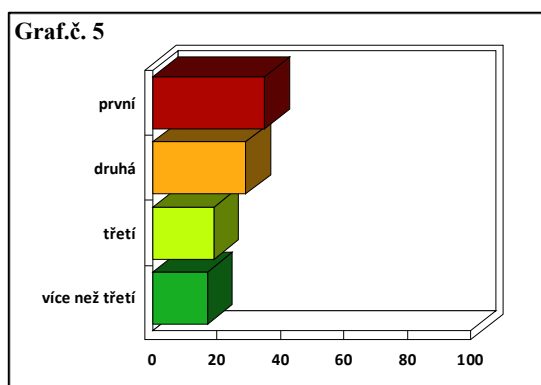
Graf č. 3: Délka služby v AČR

Graf č. 4: Hodnostní sbor

7.1.2. Osobní charakteristiky

Graf č. 5: Počet misí – 1. etapa

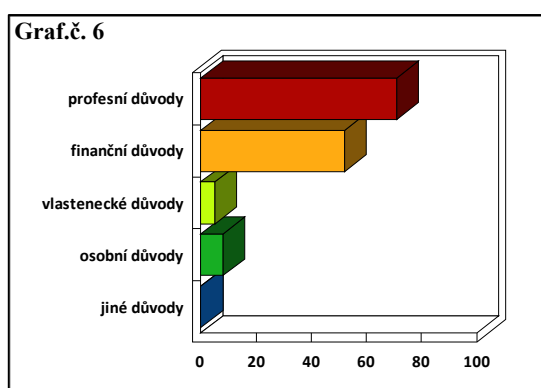

Veteráni zahraničních misí tvoří o málo méně než 2/3 odpovídajících, kontingent je doplněn cca 1/3 těch, kteří jsou na misi poprvé.

Budeme-li pro zjednodušení rozlišovat pouze nováčky, kteří odjíždějí na svou první misi, a veterány, pro něž je nadcházející mise druhou nebo další v pořadí, lze složení jednotky označit za vyvážené, v prostředí profesionální armády běžné a při optimálním velení efektivní. Obecně je třeba věnovat více pozornosti způsobu interakce obou skupin, pokud se oddělují (pozor na potenciální riziko „elitářství“ veteránů).

Ze strany druhé je velkou výhodou, že vojáci, kteří se účastní více jak první mise mohou tzv. „nováčkům“ předávat cenné rady a zkušenosti, což je velice přínosné pro zdárné splnění náročného úkolu.

Graf č. 6: Motivace k účasti v misi – 1. etapa

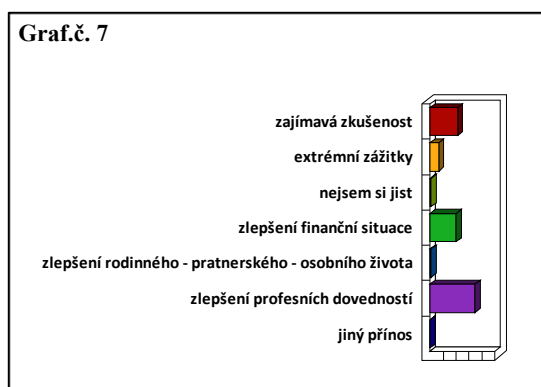

Pro velitele je vždy velice důležité vědět, jaké motivy vedly vojáky k účasti v misi. Na základě výše uvedených výsledků můžeme usuzovat,

že vojáci odjíždějící na tuto misi jsou vojáci, kteří jsou motivováni profesními, ale i finančními důvody. Největší část respondentů do mise odjela z profesních důvodů, a to téměř 3/4 odpovídajících, přibližně 1/2 uvedla důvody finanční, zanedbatelné množství mělo k účasti v misi také vlastenecké nebo osobní důvody.

Příklon ke kombinaci profesních a finančních důvodů jsou potvrzením zaměstnanecké orientace vojáků sloužících v profesionální armádě. Pro respondenty má hodnotu zejména zlepšení profesních znalostí a dovedností, potvrzení schopnosti obstát ve „skutečném“ boji, a za svou práci a riziko s ní spojené chtějí být odpovídajícím způsobem odměněni. Příklon vojáků k technicistnímu pojetí své profese, oproštěnému od ideologie a ideálů naznačuje, že vojenské povolání do jisté míry přestává být vnímáno jako poslání s institucionálními hodnotami – které lze zjednodušeně vyjádřit jako čest, služba a vlast. Přesto je třeba konstatovat, že institucionálně orientované motivaci, zaměřené hodnotově méně pragmaticky, je třeba věnovat v přípravě na misi i v jejím průběhu velkou pozornost, neboť čistě zaměstnanecké pojetí služebního poměru znamená ohrožení loajality, kázně a ochoty k obětem, na kterých je postaven princip vojenské profese, znamenal by značnou komplikaci v případě větších ztrát na zdraví či životech.

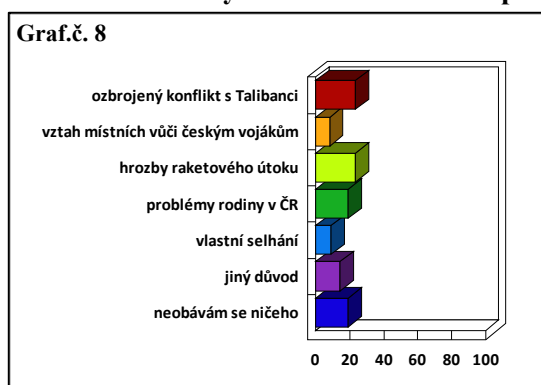
Graf č. 7: Očekávání od mise – 1. etapa

Více než 2/3 respondentů očekává od své účasti v misi zlepšení profesních dovedností, 2/5 shodně čekají zajímavou zkušenost a zlepšení finanční situace. 13 % odpovídajících zvolilo odpověď extrémní zážitky.

Rozložení odpovědí je opětovným potvrzením závěrů uvedených na základě předchozí otázky, tedy příklonu k zaměstnaneckému přístupu. Vojáci se identifikují jako odborníci a specialisté, kteří chtějí svou práci dělat co nejlépe, což je mimo jiné dokladem úspěchu proběhlé profesionalizace. Výsledky jsou také dokladem profesní odpovědnosti respondentů, o určitém riziku v rámci jednotky je nutné uvažovat pouze v případě 13 % respondentů, kteří očekávají extrémní zážitky. Mohou být potvrzením teorie o motivaci postmoderního vojáka, který účast v misi považuje za jistý druh „adrenalinové turistiky“, kterou vyhledává, vzhledem k více než desetinovému podílu se však přikláníme spíše k názoru, že prostředí mise na Blízkém Východě je v jistém smyslu extrémní samo o sobě, a že stejné představy, které někteří zařadili do kategorie „zajímavá zkušenost“, jiní (např. nováčci, vyjíždějící na svou první misi) již viděli jako extrémní zážitek. Otázkou zůstává, čím je způsoben rozdíl 10 % mezi těmi, které motivovaly k odjezdu na misi finanční důvody (52 %) a těmi, kteří očekávají zlepšení své finanční situace (40 %). Může být způsoben jak zklamaným očekáváním ohledně finanční odměny, ale také její relativní zanedbatelností v kontextu podstupovaných rizik a nejistoty spojené s budováním kariéry v Armádě ČR po návratu z mise.

Graf č. 8: Obavy v rámci mise – 1. etapa

Je velice důležité znát pocity lidí, kteří jsou vystaveni v podstatě denně extrémní zátěži ve ztížených podmínkách, kterou zahraniční mise bezesporu je. Je důležité vědět, čeho se vojáci vyjíždějící do Afghánistánu nejvíce obávají, aby se případně dalo předejít problémům, které by mohly nastat, kdyby se do situací, ze kterých mají strach, v misi dostali. Díky těmto zjištěným informacím se mohou vojáci v předmisijní přípravě poté zaměřit

i z psychologického hlediska na to, jak v těchto situacích reagovat a případně tím snižovat riziko možnosti selhání, stresu atd...

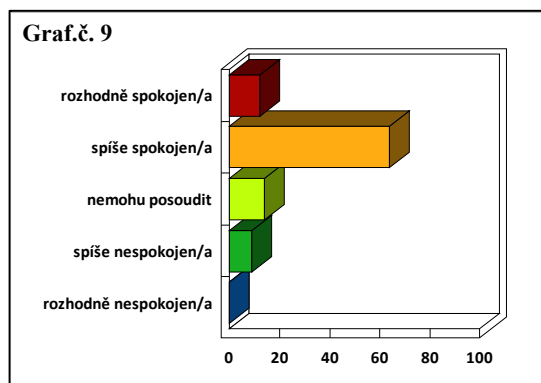
Téměř 1/4 z oslovených se shodně obává konfliktu s Tálibánem a raketového útoku, necelá 1/5 cítí obavy o svou rodinu v ČR a 19 % nepocítuje žádné obavy. Z vlastního selhání má strach 9 % respondentů, o 1 % méně se obává vztahu místních obyvatel k českým vojákům. Jiné, nespecifikované příčiny svých obav, uvedlo 14 % odpovídajících.

Shodný podíl těch, kteří uvedli jako příčinu svých obav konflikt s Tálibánem a raketový útok s největší pravděpodobností znamená, že tyto položky jsou vnímány jako analogické, raketový útok je ztotožňován s útokem ze strany Tálibánu, i když ten může mít samozřejmě i jiné podoby. Počet odpovědí je důkazem střízlivého hodnocení situace v místě nasazení. Téměř 1/5 těch, kteří se obávají problémů své rodiny, kterou zanechali v ČR, je důkazem pocitů určité bezmoci spojené se ztrátou kontroly nad aktuálním děním a lze ji považovat za formu „objednávky“ směrem k Armádě ČR. Zajištění fungujícího systému péče o rodiny účastníků misí je požadavkem, který se v šetřeních dlouhodobě opakuje, jeho zajištění by tedy znamenalo jak zlepšení profesní spokojenosti vojáků, tak jejich loajality a Armádě ČR.

Necelou 1/10 respondentů obávajících se vlastního selhání je nutné hodnotit v souvislosti s 19 % těch, kteří nepocítují žádné obavy. Toto rozložení odpovědí je opět zřejmě realistickým zhodnocením situace vzhledem k extrémním podmínkám a podílu nováčků v jednotce. Otázkou je, co by obavy z vlastního selhání snížilo, zda lepší předmisijní příprava, lepší saturace informacemi nebo zda je tento podíl způsoben osobnostními charakteristikami a již zůstane konstantní. 8 % vojáků obávajících se vztahů s místními obyvateli je počet relativně nízký, zdá se, že tato problematika je v očích respondentů poněkud podhodnocena. To je jak otázkou sociokulturní přípravy, která složitou problematiku interkulturní komunikace řeší (její etnické, náboženské, historické aj. aspekty a hodnoty), tak zřejmě mediálních klišé, kdy je PRT prezentován jednostranně jako „miláček Afghánců“ nebo naopak všichni místní obyvatelé jako potenciální nepřátelé či sebevražední atentátníci. Je však

možné také to, že respondenti vnímají otázku tak, že jako běžní vojáci nepřijdou s místními obyvateli do styku.

Graf č. 9: Spokojenost s finanční odměnou – 1. etapa

S finanční odměnou za misi jsou před vlastním odjezdem do mise víceméně spokojeny více než 3/4 odpovídajících, 14 % její výši nemůže posoudit a necelá 1/10 spokojena není.

Vzhledem k poměrně vysokému podílu odpovídajících motivovaných k účasti v misi finančními důvody lze výsledek označit za uspokojivý, výše finanční odměny není vojáky zpochybňována. Vysoký počet váhavých odpovědí lze přisoudit rané fázi sběru dotazníkových dat, současně ale upozorňuje na jistý informační deficit, neboť výše finanční odměny je bezpochyby důležitou položkou mezi informacemi k odjezdu do jakékoli zahraniční mise, dvojnásob potom do mise spojené s vysokými riziky, jakou mise ISAF bezesporu je.⁵¹

7.1.3. Postoj k tvrzením

Tvrzení č. 1: „V Afghánistánu bojuji svým způsobem za to, aby teroristé neohrožovali naši zemi...“

Tvrzení č. 2: „Účast NATO v Afghánistánu by měla co nejdříve skončit, neboť zde nelze vyhrát...“

Tvrzení č. 3: „Budoucnost v Afghánistánu je mi lhostejná...“

Tvrzení č. 4: „Jsem hrdý na to, že se této dlouhodobé operace mohu účastnit...“

⁵¹ Sběr dat byl realizován v době, kdy ještě nebyla zveřejněna informace o plánovaném snížení platů vojáků z povolání a odebrání části příplatku na bydlení, které by pravděpodobně rozložení odpovědí ovlivnily.

Celkem více než 3/4 respondentů alespoň do nějaké míry podporují tvrzení, že v Afghánistánu bojují svým způsobem za to, aby teroristé neohrožovali naši zemi. Nesouhlasí 1/10 respondentů, 13 % je nerozhodnutých. Výrok, že vojenská účast NATO v Afghánistánu by mělo co nejdříve skončit, neboť nelze vyhrát, podpořilo 23 % odpovídajících, 40 % bylo proti a téměř stejný podíl, 37 %, jej nemohl posoudit. Budoucnost Afghánistánu je podle vlastního vyjádření lhostejná 17 % odpovídajících, 1/4 z nich nemůže posoudit a do nějaké míry nesouhlasí 58 % respondentů. Na svou účast v misi je hrdý vysoký podíl vojáků, 88 %, 1/10 míru své hrdosti nemůže posoudit a 7 % s tvrzením nesouhlasí.

V souvislosti s výraznou podporou myšlenky, že „*V Afghánistánu bojují svým způsobem za to, aby teroristé neohrožovali naši zemi*“ je nutné připomenout velmi nízký počet odpovědí (5 %), které jako motiv odjezdu do mise označil vlastenecké důvody. Příklon k uvedenému tvrzení tak může být pouhým formalismem ilustrovaným i kontextem dalších výroků. Vysoký podíl respondentů, kteří uvedli, že nemohou posoudit, zda by účast NATO v Afghánistánu měla co nejdříve skončit, protože zde nelze vyhrát, ilustruje obtížnost politické i bezpečnostní situace v zemi, ale také nejasnou spojeneckou vizi, která se pochopitelně promítá i v české jednotce.⁵² Rozložení odpovědí u výroku spojeném s postoji k budoucnosti Afghánistánu je do jisté míry varující nejen kvůli 17 % odpovědí přiznávajících lhostejnost, ale také kvůli 1/4 respondentů, kteří se nemohou rozhodnout.

S ohledem na rozložení odpovědí na předchozí tvrzení je zajímavé, že převážná většina vojáků pocítuje hrdost na svou příslušnost k jednotce a vojenské operaci. Celkově jsou odpovědi do velké míry nesourodé, nekonzistentní, jako by vojáci neměli ve svých postojích úplně jasno. Pozitivní fakt, že čeští vojáci zjevně nejsou ideologicky indoktrinováni žádným směrem, je do jisté míry kalen faktem, že vlastně nevědí, co si mají o misi a jejím

⁵² Data byla sbírána v období bezprostředně po nečekaném odvolání velitele spojeneckých sil v Afghánistánu generála S. McChrystala, které mělo na rozložení odpovědí bezpochyby také určitý vliv

výsledku myslet. Posílení profesních dovedností, které pro ně je motivací k odjezdu, tak není podpořeno jasnou hodnotovou orientací v situaci boje.

7.1.4. Příprava na misi

Postavení vojáků v zahraniční misi je velice náročné hned z několika důvodů. Jedním z nich je neustálé se vystavování enormnímu tlaku, který mimo jiné pochází z pracovních i životních podmínek, ale také z nutnosti si poradit s velkým množstvím dílčích úkolů.

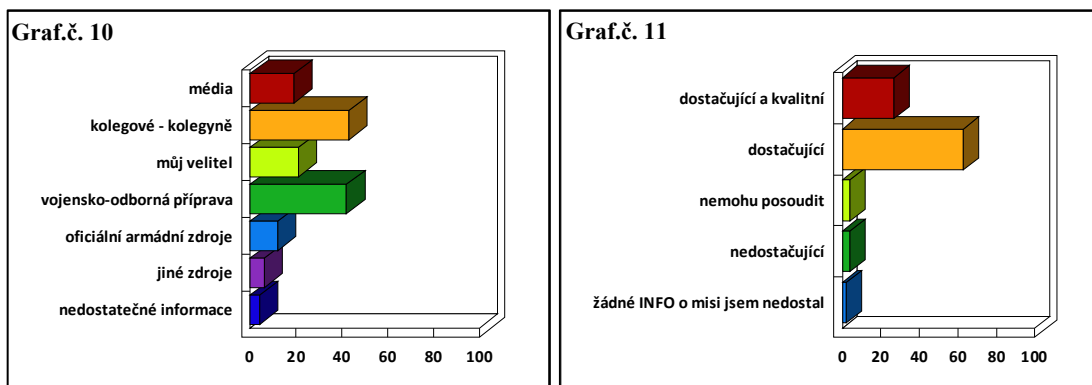
Příprava na výjezd do zahraniční mise je jednou z nejdůležitějších součástí samotné mise. Cílem předmisijní přípravy je promítnout realitu pobytu v misi v té nejvyšší možné míře. Kvalitní přípravou na misi se velmi snižuje riziko vlastního selhání vojáků v místě nasazení. Voják musí na zahraniční misi obsáhnout svými znalostmi nejen svou oblast, ve které je on sám odborníkem, ale i všechny ostatní oblasti, které se plnění jeho úkolů bytostně dotýkají.

K tomu, aby voják byl schopen v misi obstát, významným způsobem přispívá předodjezdová příprava, která spočívá v tréninku v různých oblastech od manažerských dovedností, přes bezpečnost až po dovednosti a znalosti spojené se zaměřením na plnění daného úkolu.

Z níže uvedených grafů se budeme snažit zjistit, jak respondenti nahlízejí na kvalitu a úroveň přípravy na misi.

Graf č. 10: Způsob získávání INFO o misi – 1. etapa

Graf č. 11: Úroveň sdílení INFO o AFGH – 1. etapa

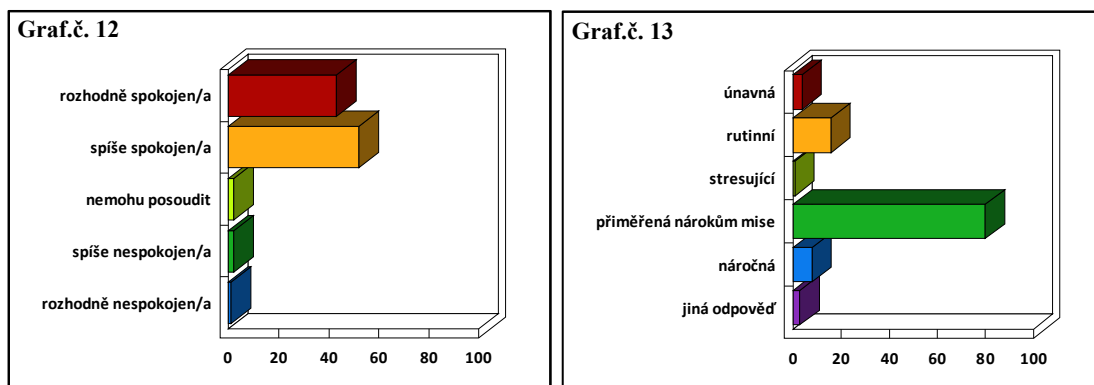
Prakticky rovným dílem, ze 42 % a 43 %, získávají vojáci informace o misi v rámci vojensko-odborné přípravy a od kolegů, podle četnosti následují jako zdroje informací velitel (21 %), média (19 %) a oficiální armádní zdroje

(12 %). Z jiných zdrojů informací čerpalo 6 % odpovídajících. Co se týče kvality těchto informací, je alespoň do nějaké míry spokojeno 9 z 10ti respondentů. Shodně 4 % úroveň informací nemohou posoudit nebo je považují za nedostačující, 2 % uvedla, že žádné informace nedostala.

Jen o málo více než 4/10 těch, kteří získali informace z vojensko-odborné přípravy, lze označit za poměrně neuspokojivý výsledek, aby bylo možné konstatovat, že příprava splnila svůj účel, musela by saturovat podstatně větší podíl respondentů. Pokud zdroje informací rozdělíme na oficiální, mezi které patří vojensko-odborná příprava, velitel a další oficiální armádní zdroje, a neoficiální, kam lze zařadit média, kolegy a další zdroje, mají zdroje formální pouze mírnou převahu. Neformální způsob získávání informací je samozřejmě zcela přirozený, měl by však doplňovat, nikoli nahrazovat nebo kompenzovat deficit pociťovaný vzhledem k armádním zdrojům. Úroveň spokojenosti s kvalitou informací lze označit za dobrou.

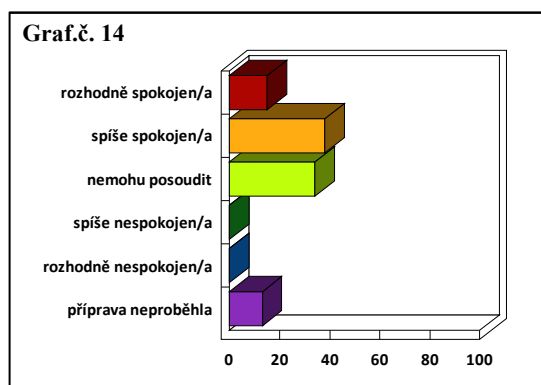
Graf č. 12: Úroveň vojensko-odborné přípravy – 1. etapa

Graf č. 13: Charakteristika vojensko-odborné přípravy – 1. etapa

Naprostá většina odpovídajících, plných 95 %, bylo s úrovní vojensko-odborné přípravy alespoň v nějaké míře spokojeno. Považovali ji v 78 % za přiměřenou nárokům, v 17 % za rutinní, v 8 % za náročnou, pouze pro zanedbatelné množství odpovídajících byla příprava únavná nebo stresující. Subjektivní hodnocení přípravy je jednoznačně POZITIVNÍ.

Graf č. 14: Úroveň psychologické přípravy – 1. etapa

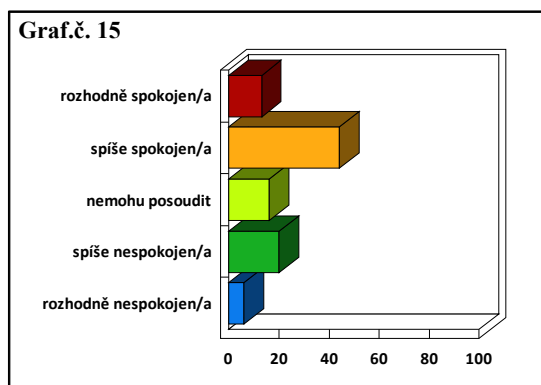
Psychologická příprava je jednou z nejdůležitějších oblastí přípravy vojáků na misi. Náročné situace, ve kterých se vojáci během svého působení v zahraniční misi nacházejí, s sebou přinášejí určitá rizika a nebezpečí. Je potřeba si zvyknout na odloučení od rodiny, na rozdílné klimatické podmínky, odlišnou kulturu, zvýšené nebezpečí, snížené soukromí spojené se strádáním, ohrožení života a zdraví. To všechno přináší velkou psychickou, fyzickou i sociální zátěž.

Psychologickou přípravu hodnotila kladně více než 1/2 respondentů, na druhou stranu 1/3 z nich ji nemohla posoudit a podle 13 % dokonce žádná příprava neproběhla.

Hodnocení psychologické přípravy je značně rozporuplné, rozdělilo odpovídající na dvě zhruba stejně početné skupiny, z nichž jedna je spokojena, druhá však nechce vyjádřit svůj názor nebo přípravu popírá. Nabízí se proto otázka, zda mají všichni příslušníci jednotky možnost a povinnost tento typ přípravy absolvovat, případně co je na jejím obsahu natolik nestandardního, že jej 1/3 nemůže posoudit.

Můžeme to taktéž vysvětlit fází přípravy před odjezdem, kdy se někteří vojáci s psychologickou přípravou buď setkali např. poprvé nebo se nabízí možnost, že tato příprava neproběhla dle jejich představ. Třetí možná varianta je, že na základě typu, obsahu a úrovně této přípravy usoudili, že se o psychologickou přípravu vlastně nejednalo a zvolili tak tuto vyhýbavou odpověď.

Graf č. 15: Úroveň logistického zabezpečení – 1. etapa

Z logistického hlediska se v misi cítí dobře zabezpečeno 57 % odpovídajících, opačný názor má více než 1/4, 17 % tuto otázku nemůže posoudit.

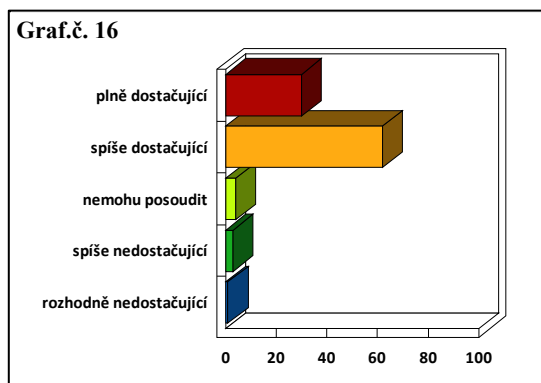
Míra spokojenosti není příliš vysoká. Podíl dotazovaných, kteří zde zvolili „vyhýbavou“ odpověď, lze vysvětlit ranější fází přípravy před odjezdem, kdy se mnohé věci v logistickém zabezpečení ještě mohou změnit. Teprve realita v Lógaru tak ukáže, jakou odpověď je možno zvolit.

7.1.5. Nedostatky v přípravě

Z perspektivy před odjezdem na misi v přípravě nic nepostrádalo 43 % oslovených vojáků. Více než 2/5 postrádaly psychologickou přípravu na řešení extrémních situací, 12 % pocíťovalo málo informací o oblasti nasazení, 7 % si stěžovalo na málo informací o průběhu mise a jejích úkolech a na špatnou psychologickou situaci pro prevenci rodinných problémů. Z psychologického hlediska se na zvládnání problémů v misi cítila špatně připravena 3 % dotazovaných.

Přestože informovanost byla sama o sobě hodnocena kladně, stále téměř 1/5 respondentů vidí v této otázce rezervy. Nejméně se účastníci mise ale cítí psychologicky připraveni na řešení extrémních situací, zacílení psychologické přípravy právě na toto téma a na prevenci rodinných problémů by uvítalo 28 % odpovídajících, naopak relativně dobře připraveni se cítí na problémy v misi.

Graf č. 16: Kvalita přípravy – 1. etapa

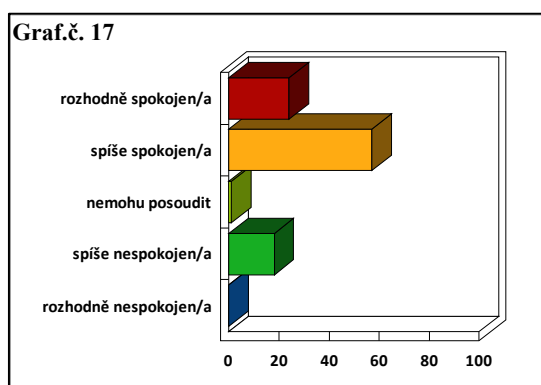
Celkově byla kvalita přípravy hodnocena velmi pozitivně, pouze 4 % ji charakterizovali jako nedostačující a 5 % ji odmítlo posoudit, zbylých 91% bylo spokojeno.

Před výjezdem do mise byli vojáci s podobou přípravy víceméně spokojeni, částečné rezervy byly shledány v tematicke psychologické přípravy.

7.1.6. Spokojenost s podmínkami v průběhu mise

Pro velitele a nadřízené je velice důležité vědět, jak se voják v misi cítí a jakým způsobem jsou pro něj zabezpečeny podmínky pro úspěšné plnění zadaných úkolů a hlavně také pro to, aby tuto zahraniční misi každý jednotlivec zvládl bez problémů. Nedílnou součástí tohoto průzkumu je tedy zjistit, jak jsou vojáci s podmínkami v misi spokojeni.

Graf č. 17: Spokojenost s podmínkami v průběhu mise – 2.etapa

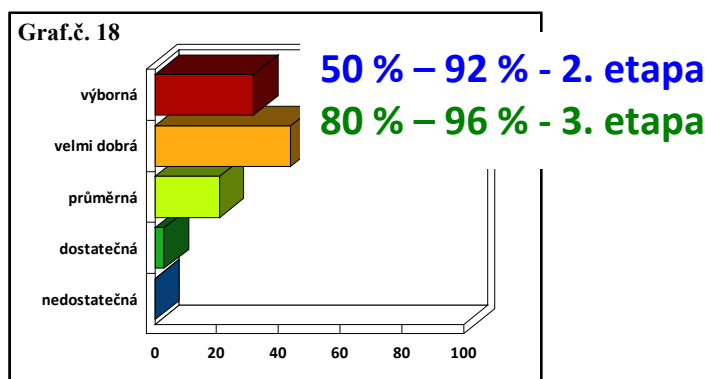
81 % vojáků je spokojeno s podmínkami X^{té} české jednotky ISAF. S trochou nadsázky lze říci, že jakýkoli lepší výsledek, už by byl mírně „podezřelý“, míra spokojenosti je totiž velmi vysoká.

7.1.7. Pracovní podmínky v průběhu mise

Ve 2. a 3 etapě tohoto dotazníkového šetření měli vojáci možnost se vyjádřit ke svým pracovním podmínkám, a to v těchto oblastech:

1. Pestrá pracovní náplň
2. Možnost uplatnění své iniciativy a nápadů
3. Splnitelnost ukládaných úkolů
4. Organizace práce
5. Finanční ohodnocení

Graf č. 18: Pestrá pracovní náplň; možnost uplatnění své iniciativy a nápadů; splnitelnost ukládaných úkolů; organizace práce; finanční ohodnocení – 2. a 3. etapa

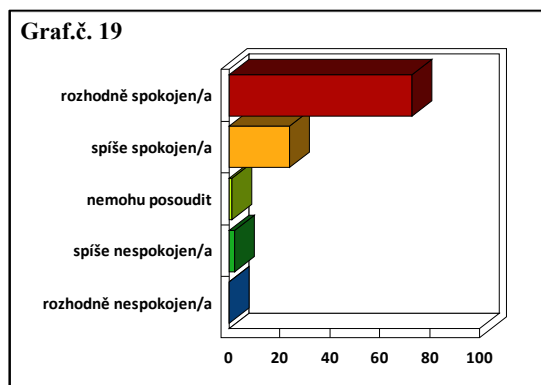
Vojáci si vesměs tyto pracovní podmínky pochvalují. Určité zaváhání je však znát zejména u odpovědí na otázku týkající se „*uplatnění vlastní iniciativy*“ a „*finančního ohodnocení za misi*“. Nutno však dodat, že možnost uplatnění vlastní iniciativy v podmínkách mise, kde je drtivá většina pracovních úkonů striktně stanovena s ohledem na bezpečnostní rizika atd., je dosti diskutabilní záležitostí.

Jelikož ve 2. a 3. etapě byla použita shodná baterie otázek ke zjištění pracovních podmínek v průběhu mise, můžeme na základě komparace výsledků usuzovat, že vojáci na závěr mise tyto podmínky považují za velice příznivé. 37% rozdíl můžeme pozorovat zejména u finančního ohodnocení v misi. Vojáci si nejspíš ke konci plnění tohoto zahraničního úkolu uvědomují, jaký celkový finanční přínos jim tato mise zajistila. I u organizace práce můžeme sledovat markantní navýšení 24 % respondentů, což naznačuje, že i v tomto případě došlo k pozitivnímu navýšení. Na základě výše

uvedených výsledků usuzujeme, že veškeré pracovní podmínky se během mise neustále zlepšovaly, což mělo zřejmě příznivý vliv i na celkový průběh mise.

7.1.8. Pracovní zařazení

Graf č. 19: Spokojenost s pracovním zařazením – 2. etapa

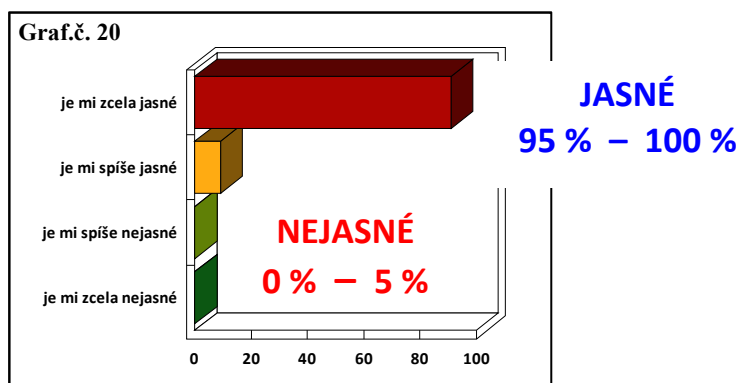

Výše uvedený graf naznačuje téměř absolutní spokojenost s pracovním zařazením příslušníků mise, což je nad míru příznivé zjištění. Spokojenost s funkčním zařazením má velmi významný vliv na motivaci k činnosti a celkový pracovní výkon.

7.1.9. Pracovní vazby a vztahy

Systém liniového řízení, tedy subordínace, zadávání úkolů, odpovědnost a další je pro české vojáky v ISAF zcela **čitelný, srozumitelný a jasný**, což je velice příznivé zjištění, neboť transparentnost pracovních vazeb má významný vliv na pracovní výkon jednotlivců i skupin.

Graf č. 20: Kdo mi zadává úkoly; komu zadávám úkoly; komu odvádím svou práci; kdo mi odvádí svou práci; komu se zodpovídám; kdo se mi zodpovídá; kdo mne hodnotí; koho hodnotím – 2. etapa

7.1.10. Komunikace

Komunikace a komunikační schopnosti patří k nejdůležitějším lidským schopnostem. Komunikací rozumíme vzájemné předávání sdílených významů mezi lidmi, výměnu informací, sdělování a dorozumívání. Slouží k vytváření, udržování a pěstování mezilidských vztahů.

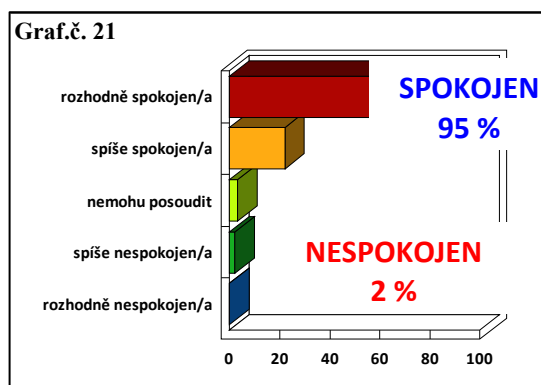
Proto je velice důležité vědět, jak komunikace u X^{té} jednotky PRT funguje, aby se v případě zjištění závažných nedostatků mohlo předejít případným problémům, které by díky nepřímé, netransparentní či nejasné komunikaci mohli vzniknout.

V této oblasti měli respondenti možnost se vyjádřit, jak probíhala komunikace mezi vojáky na stejné hodnostní úrovni a jak probíhala ve vztahu nadřízený – podřízený.

Naprostá většina respondentů při hodnocení nejčastěji volili odpověď rozhodně a spíše spokojen. Jedná se tedy o fakt vypovídající o SPOKOJENOSTI v oblasti KOMUNIKACE na úrovni vertikálních (*směrem od velitelů k mužstvu a zpět*) i horizontálních vztahů (*vojáci na stejné hodnostní úrovni mezi sebou*) naznačuje její vysokou míru.

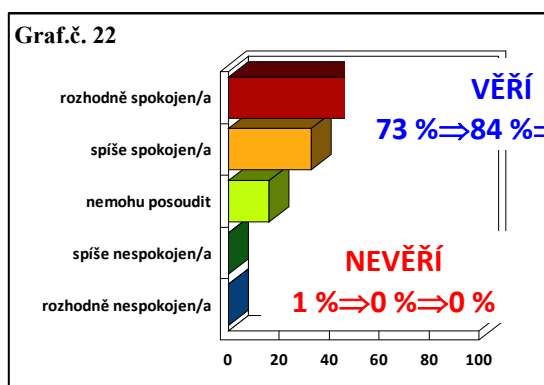
7.1.11. Vztahy, postoj k veliteli jednotky

Graf č. 21: Spokojenost se složením jednotky – 1. etapa

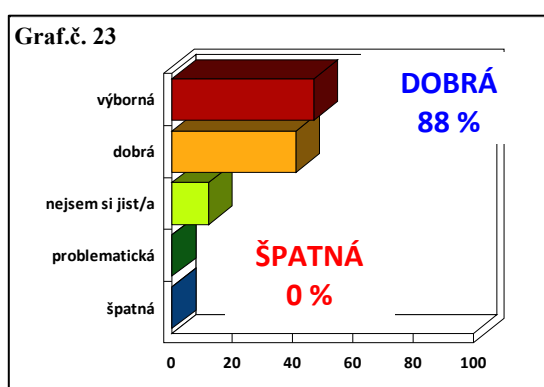

Se složením vlastní vojenské jednotky je SPOKOJENA naprostá většina (95 %) odpovídajících. Pouze zlomek tuto skutečnost nemůže posoudit či projevil částečnou nespokojenost.

Graf č. 22: Důvěra v profesní schopnosti velitele X^{té} jednotky 1., 2. a 3. etapa

Graf č. 23: Komunikace s velitelem X^{té} jednotky – 2. etapa

Velitel X^{té} jednotky PRT má silnou důvěru svých podřízených, v 1. etapě pouze jediný respondent uvedl, že v jeho profesní schopnosti spíše nevěří. Téměř 3/4 mu vyjádřily důvěru a 27 % uvedlo, že nemůže tuto záležitost posoudit. Profesní vztahy uvnitř jednotky na horizontální úrovni lze, z pohledu respondentů, označit za uspokojivé, stejně jako vztah k veliteli jednotky.

Ve volných odpovědích vojáci oceňovali zejména jeho zkušenosti a charakterové vlastnosti. Pozastavit se lze nad více než čtvrtinou těch, kteří odmítli míru své důvěry v profesní schopnosti velitele posoudit, tuto skutečnost je však možné připsat fázi příprav, ve které se vojáci nacházeli, velitel jednotky tak nemusel mít mnoho příležitostí se v očích všech svých podřízených „osvědčit“.

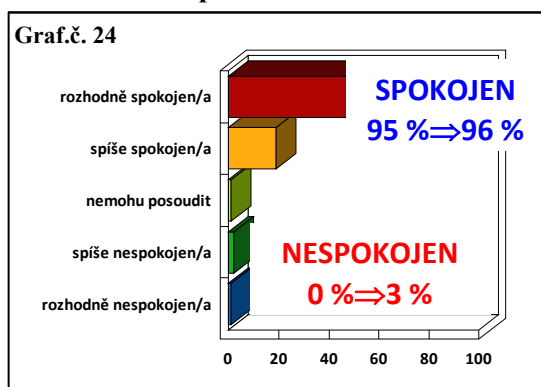
Velmi zajímavý je však následný vývoj důvěry podřízených vůči veliteli jednotky. Z výše uvedeného grafu č. 22, na kterém je viditelná vzestupná tendence důvěry v profesní schopnosti velitele (1. etapa – 73 % ⇒ 2. etapa – 84 % ⇒ 3. etapa – 98 %) lze usuzovat, že velitel zkoumané jednotky je

pro vojáky „člověk na svém místě“. Nulová nespokojenost podřízených s nadřízeným může být považována doslova za něco „unikátního“.

Pro dokreslení spokojenosti příslušníků mise X^{tého} PRT se svým velitelem jednotky uvádíme stručný výčet nejčtenějších výroků respondentů uvedených v dotaznících vysvětlujících jejich volbu odpovědi ⇒ schopný člověk, slušný, dobře řídí kontingent, je nestranný, chodí mezi své lidi, dobře zachází s lidmi, nedělá rozdíly v hodnostech, je lidský, je spravedlivý, komunikuje, opravdový profesionál, člověk na svém místě, inteligentní, vzdělaný, bere v potaz problémy vojáků a snaží se je řešit, vojáci mu věří, že ví, co dělá a další.

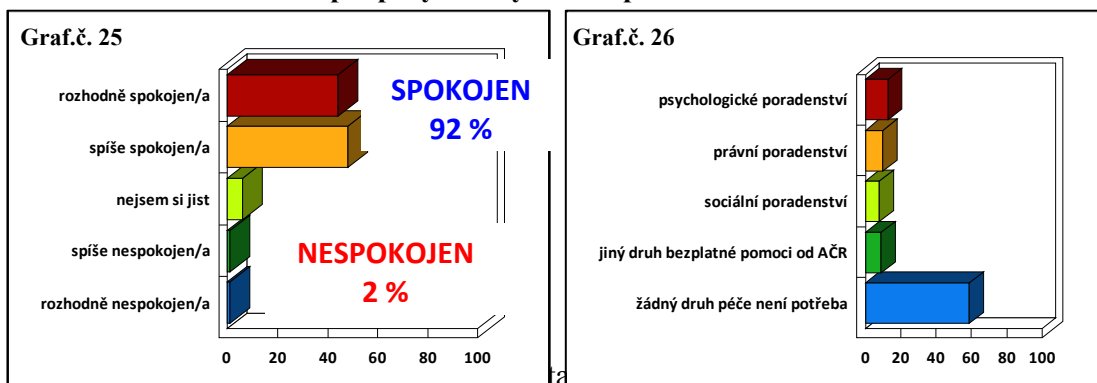
7.1.12. Partnerský vztah a rodinný život

Graf č. 24: Spokojenost se stavem partnerského – rodinného života – 1. a 2. etapa

Graf č. 25: Spokojenost se zabezpečením rodiny po dobu nepřítomnosti – 1. etapa

Graf č. 26: Očekávání podpory rodiny – 1. etapa

je spokojeno 96 % odpovídajících, ostatní vyjádřili mírnou nejistotu („nejsem si jist“), nespokojený nebyl nikdo z dotazovaných. Také se zabezpečením rodiny vyjádřili vojáci ve své většině (92 %) spokojenost, jistých si nebylo 8 %

a dva odpovídající spokojeni nebyli. Co se týče očekávání od Armády ČR směrem ke své rodině, 69 % bylo přesvědčeno, že žádný druh podpory není potřeba, 13 % by uvítalo psychologické poradenství, 1/10 právní poradenství, 8 % sociální poradenství, případně jiný druh pomoci.

Přestože vojáci podle svého tvrzení opouštějí stabilní rodinné zázemí, ve kterém aktuálně není důvod k obavám či nejistotě, nezanedbatelný podíl by přivítal koncepční a systematickou pomoc ze strany Armády ČR, která by mohla pomoci rodině při nenadálých situacích, vzniklých v dlouhodobé nepřítomnosti jednoho z členů. Jak dokládají mimo jiné volné odpovědi, tento druh služby je vyjádřením zájmu a podpory ze strany zaměstnavatele: „*Jakýkoli druh podpory rodiny ze strany AČR, aby rodina viděla, že AČR má o své lidi zájem, váží si jich.*“ Jistě to nelze považovat za podmínku loajality vojáků ke službě, zcela jistě by ji to však podpořilo, a to zejména s ohledem na to, že profesionální armáda pracuje s vojáky, kteří jsou na jedné starší, vyzrálejší a zkušenější než vojáci základní služby, na druhou stranu mají své oprávněné požadavky a potřeby, spojené právě např. s rodinným životem, který je třeba brát v úvahu.

Ve 2. etapě byli vojáci taktéž v naprosté většině spokojeni se svým rodinným či partnerským životem. Výsledek je to, z jedné strany, velice příznivý. Ze strany druhé nesmíme zapomínat na 47 % rozchodovost a rozvodovost českých vojáků v dobách minulých vracejících se ze zahraničních operací na Balkáně, kdy téměř každý druhý voják, který se vrátil z mise, přišel o partnerku či se rozvedl.⁵³ Z tohoto důvodu je zjištěná téměř absolutní spokojenost respondentů X^{té} jednotky PRT v tomto ohledu jaksi „podezřelá“.

Je doslova až zarážející nebývalá míra spokojenosti prakticky ve všech oblastech – počínaje samotnými podmínkami mise ISAF přes vztahy v jednotce, pracovní úkoly, vzájemnou komunikaci, rodinný život až po psychické prožitky je vše hodnoceno velmi pozitivně až velmi výrazně

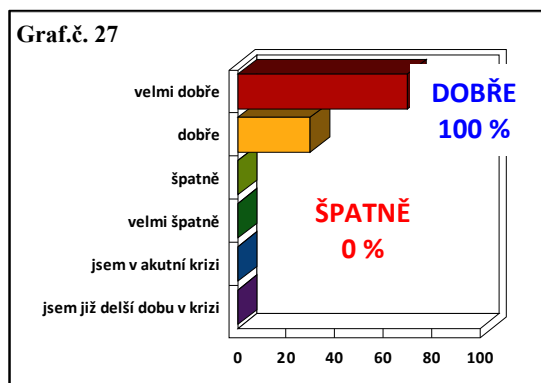
⁵³ BERNARDOVÁ, K. a kolektiv autorů. *Závěrečná zpráva z výzkumu. HF monitor pro vrcholové velení AČR, 1999 – 2004. Úroveň životní a pracovní spokojenosti v zahraničních misích KFOR a SFOR.* Praha, 2004.

pozitivně a četnost kritických odpovědí je nebývale nízká. Uvědomíme-li si zároveň, jak nesmírně náročná objektivně mise ISAF je, musíme si položit otázku, jak je možné, že vojáci vše vidí takto příznivě?!

Nelze však nepoznamenat, že významným zjištěním podloženým vlastní účastí psychologa Referátu expertních služeb SP MO u X^{tého} úkolového uskupení PRT v místě nasazení na základně Shank byla velice klidná, vyrovnaná a stabilní atmosféra v prostředí jednotky, velmi vlídný a přitom přísný a vyžadující styl řízení a vedení lidských zdrojů, což má nesmírně příznivý vliv na celkovou sociální atmosféru, motivaci i samotný pracovní výkon českých vojáků. Pokud se vyskytne problém, je řešen rovněž klidně a s rozvahou. Zřejmě v tomto bodě začíná nebývalá míra spokojenosti našich vojáků působících v afghánském Lógaru.

7.1.13. Aktuální psychický stav

Graf č. 27: Aktuální psychický stav – 1. etapa

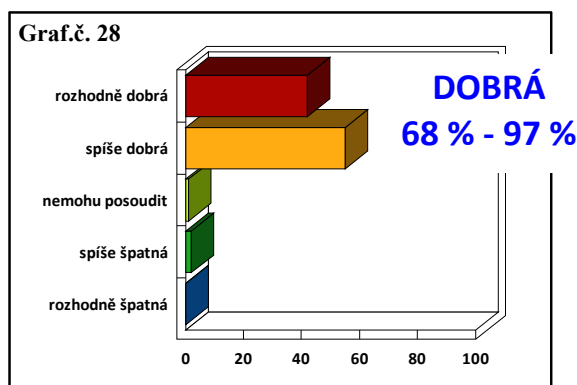

Subjektivně odpovídající svůj aktuální psychický stav hodnotili respondenti v 1. etapě tohoto výzkumu beze zbytku pozitivně, nikdo z nich se necítil špatně či v krizi.

I když samozřejmě nelze subjektivní hodnocení vlastního psychického stavu zaměňovat s objektivními psychodiagnostickými metodami, přesto lze konstatovat, že vše ukazuje na to, že vojáci odjízďeli do mise v dobré psychické kondici.

7.1.14. Saturace potřeb

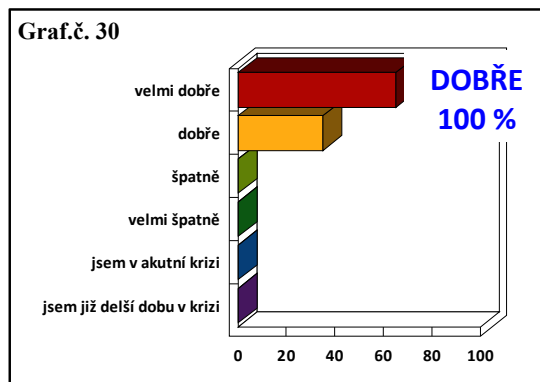
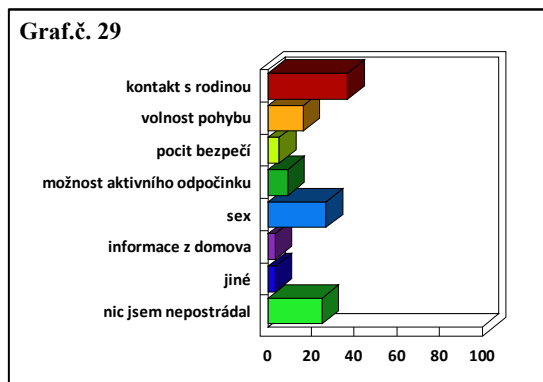
Graf č. 28: Saturace potřeb – Potrava, voda, nepřítomnost bolesti, pocit bezpečí – 3. etapa

Ve 3. etapě tohoto průzkumu měli respondenti možnost se vyjádřit k tomu, jak byly saturovány jejich potřeby. Vojáci hodnotili velice vysoce kvalitu zabezpečení stravy (88 %) a dostatek vody (89 %). I přesto, že jsou vojáci v zahraniční misi, kde podstupují velká rizika, která ohrožují jejich životy, odpovídali, že se cítí bezpečně (83 %), a že kvalita jejich spánku je vysoká (97 %). Nepřítomnost bolesti hodnotili respondenti dobře (68 %).

Graf č. 29: Strádání v misi – 3. etapa

Graf č. 30: Bezprostřední pocity na závěr mise – 3. etapa

Na závěr této mise vojáci hodnotili, co během této doby, kdy byli odloučení od svých rodin a tisíce kilometrů daleko od domova, postrádali. Nejvíce jim chyběl kontakt s rodinou (37 %), sex (27 %) a volnost pohybu (16 %), což není nic překvapivého u vojáků, kteří jsou po většinu času izolování na vojenské základně. 1/4 respondentů během mise nic nepostrádala. Můžeme tedy usuzovat, že se jednalo buď o velice silné jedince, nebo ze strany

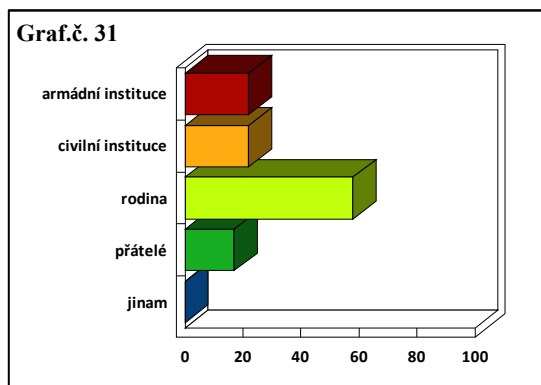
AČR byly zabezpečeny všechny podmínky pro zdárné a bezproblémové splnění tohoto náročného úkolu, aniž by to mělo jakýkoli negativní vliv na fungování těchto VZP v této misi.

Na závěr této mise se 100% dotazovaných cítí dobře viz Graf č. 30. Ani jeden se necítí špatně či v krizi. Toto zjištění svědčí o úspěšném zakončení této mise.

Z výše uvedeného usuzujeme, že většina českých vojáků vracejících se z této zahraniční mise povětšinou nepředpokládala, že by mohly nastat problémy, které by mohli jakkoli narušit jejich psychický stav.

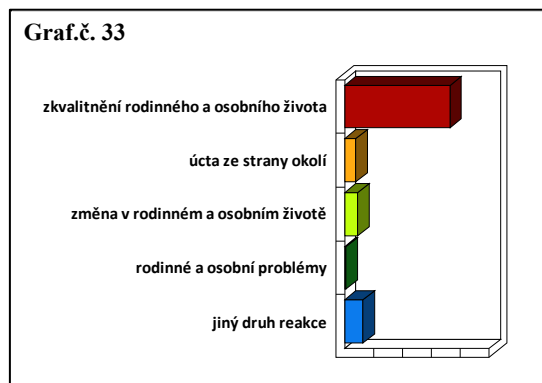
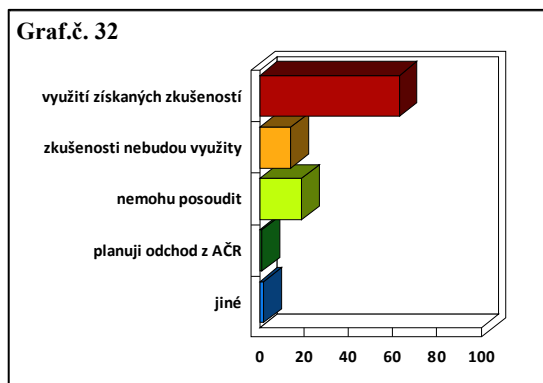
Pokud si však vojáci připustí, že by tyto problémy mohly nastat, v tomto případě by se pak obrátili na svoji rodinu. Armádní a civilní instituce by shodně využilo pouze 22 % respondentů. Z tohoto zjištění usuzujeme, že těmto institucím není přikládána velká důvěra, anebo dotazovaní usuzují, že charakter těchto potencionálních problémů zvládnou vyřešit sami za pomoci rodiny a přátel, jak vyplývá z Grafu č. 31.

Graf č. 31: Pomoc při problémech po návratu z mise – 3. etapa

Graf č. 32: Očekávání po návratu – kariéra – 3. etapa

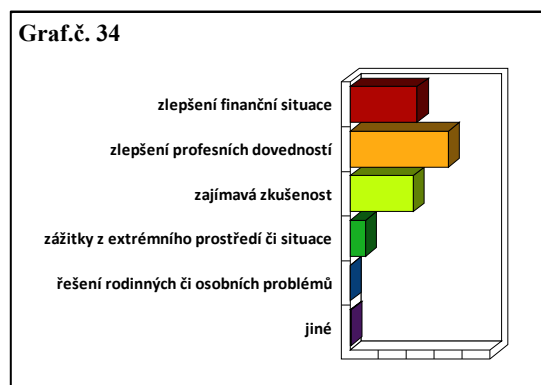
Graf č. 33: Očekávání po návratu – osobní život – 3. etapa

Jak naznačují Grafy č. 32 a č. 33, vojáci po návratu v profesním životě očekávají zejména využití získaných zkušeností (63 %). V osobním životě především očekávají zkvalitnění rodinného a osobního života (73 %).

7.1.15. Význam mise

Graf č. 34: Význam mise – 3. etapa

Pokud se respondenti měli vyjádřit, jaký význam pro ně tato mise měla, na prvním místě 70 % z nich uvádí zlepšení profesních dovedností, které většina z nich chce využít i po návratu z mise viz Graf č. 32. 49 % dotazovaných se vyslovilo, že jim mise ISAF přinesla zlepšení finanční situace a 45 % vojáků považuje účast v této misi jako velice zajímavou zkušenost.

Jelikož před výjezdem do mise vojáci uváděli, že očekávají zlepšení profesních dovedností, zlepšení finanční situace a zajímavou zkušenost, a toto se naplnilo, usuzujeme tedy, že účast českých vojáků v misi ISAF splnila jejich očekávání.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat úroveň psychosociálních podmínek vojáků působících v zahraniční misi ISAF v Afghánistánu. Na základě zjištěných výsledků jak pozitivního charakteru, tak i negativního, navrhnout sociotechnická opatření a vyvodit závěry o úspěšnosti celé této mise.

Bylo zjištěno, že úroveň spokojenosti se službou v misi, pobytem ve velké vzdálenosti od vlasti, v sociální izolaci - vzhledem k působení v cizí zemi, navíc v neustálém ohrožení života či možnosti zranění, tedy jednoznačně pod vlivem podmínek chronického a mnohdy masivního stresu, je procentuálně na velmi vysoké úrovni.

V tomto okamžiku není možné než konstatování, že v misi X^{té} jednotky AČR PRT bylo, z hlediska prožívání misijní situace, vše nebo téměř vše, z hlediska PSYCHOSOCIÁLNÍHO, v naprostém pořádku

Dalším posilujícím elementem, z výpovědí vojáků zatím jen skrytě patrným, bylo i to, že ačkoliv Tálibán neustále posiluje a rozvíjí svoji bojovou činnost, naši vojáci byli v místě svého nasazení spokojeni.

Z celkového pohledu je zřejmé, že tato mise byla misí úspěšnou, bez jediné ztráty na životě a bez jakéhokoli většího problému, který by zanechal pocit, že velení buď selhalo, nebo nějakou situaci v misi nezvládlo, či zanedbalo.

Dovolujeme si zde na konci této práce zmínit fakt, že na základě kladného hodnocení téměř ve všech zkoumaných oblastech vyvozujeme, že nejen předmisijní příprava proběhla na takové úrovni, aby vojáci vše zvládali s přehledem a bez větších problémů, ale že i personální výběr velitelů na klíčové pozice v jednotce byl velmi dobrý, a že vybraní velitelé byli nejspíš ti správní lidé na správných místech. Tito velitelé byli osoby, které všem svým podřízeným nejen usnadňovali jejich práci, ale také jim vytvářeli takové podmínky, aby pro ně mise byla přinejmenším zvládnutelná.

Jednou z hlavních postav této jednotky byl bezesporu velitel kontingentu, který silou své osobnosti držel opatř tohoto kontingentu pevně v rukou.

Dovedl tuto misi ke zdárnému konci a zajistil všem vojákům šťastný návrat do vlasti ke svým rodinám tak, jak to všichni členové X^{té} jednotky všem svým blízkým před odjezdem slíbili.

K uváděné převažující spokojenosti příslušníků mise se službou v zahraničí je však nutné podotknout, že při podrobné analýze byly samozřejmě zjištěny i nedostatky, které byly vždy podrobně popsány v experimentální části.

Autor by chtěl závěrem této práce vyzdvihnout úsilí, které vrcholové velení AČR vynaložilo v posledních letech v zabezpečení misí po stránkách kvalitního logistického materiálu, ale co je hlavní, že kvalitním je bezesporu lidský potenciál. Jedině v komplexnosti a souvislostech všeho se vším v misi, je možné dosahovat bezproblémových výsledků, s nulovou nebo alespoň minimální ztrátovostí živé síly i materiálu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

ČESKÁ LITERATURA:

BAUMAN, Z. *Tekuté časy : život ve věku nejistoty*. 1. vyd. Praha : Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1656-0.

BERNARDOVÁ, K. a kolektiv autorů. *Závěrečná zpráva z výzkumu, Úroveň životní spokojenosti vojenských velitelů Čestné stráže PV Praha*. Praha. 2005

BERNARDOVÁ, K. a kolektiv autorů. *Závěrečná zpráva z výzkumu. HF monitor pro vrcholové velení AČR, 1999 – 2004. Úroveň životní a pracovní spokojenosti v zahraničních misích KFOR a SFOR..* Praha, 2004.

BÖENE, B. „*Minimální vojenská síla, vojenská činnost v roli třetí strany*“. Pp 40 – 55 in *Armády po ukončení studené války*. Praha : MO ČR, 1995.

BURK, J. „*Národní suverenita a přesvědčení týkající se povinné vojenské služby*“. In *Armáda a společenské změny*. Praha : MO ČR, 1991.

ČERNOCH, F., PIFFL, O., VELEHRADSKÝ, A. *Osobnost člověka v armádě*. Praha : MO ČR, 1993.

DANDEKER, CH. „*Armáda v nové době*“. In SARVAŠ (ed.) *Bezpečnost a armáda v moderní společnosti*. Praha: FSV UK, 1997.

JANOWITZ, M. *Profesionální voják. Sociální a politický portrét* (nekorigovaný překlad podstatných částí knihy). Illinois : The Free Press of Glencoe, 1960.

KLEIBL, J., DVOŘÁKOVÁ, Z., HODNÝ, J., ŠKORPÍKOVÁ, H. *Umíme řídit a vést?* Praha : MO ČR, 1994.

KRÁL, O., KOLÁŘ, J. *Mistr Sun, O válečném umění – Mistr Sun, O Básnickém umění*, společné vydání. Praha : Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-141-3

KŘIVÁNEK, A. *Hodnotové aspekty vojenského profesionalismu*. Brno : Sborník VA Brno 3, řada C-D, 2002.

KŘÍŽ, Z. *Civilní řízení a demokratická kontrola armády v České republice*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3590-0

LAŠTOVKOVÁ, J. *Disertační práce: Velet Profesionálům. Velitelské schopnosti důstojníků Armády ČR ve světle profesionalizace*. Plzeň : Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni, 2010.

MO ČR – Agentura vojenských informací a služeb, *Stručně o České republice, armádě a výcvikových zařízeních vojenského újezdu*. Praha : AVIS, 2005.

MOSKOS, CH. *Institucionální a zaměstnanecké trendy v ozbrojených silách*. In *Ozbrojené síly a společnost*. Praha : MO ČR, 1992.

NUCIARIOVÁ, M. *Změny ve vojenském povolání. Konfrontace interpretativních modelů*. In *Vojenský profesionál a problémy profesionalizace armád*. Praha : MO ČR, 1991.

PERNICA, B. *Profesionalizace ozbrojených sil: Trendy, teorie a zkušenosti*. 1. vyd. Praha : AVIS, 2007. ISBN 978-80-7278-381-6

RAŠEK, A., HENDRYCH, J., VLACHOVÁ, M., PIFFL, O. *Voják – profesionál*. Praha : Magnet Press, 1993. ISBN 80-85469-54-5

SARVAŠ, Š. *Tradiční a moderní vojenský profesionál v nové bezpečnostní situaci: porovnání českých a amerických studentů vysokých vojenských škol*. Praha : MO ČR, 1998.

SHAW, M. *Bezpečnost a společenská transformace*. In Sarvaš a kol.: *Bezpečnost a armáda v moderní společnosti*. Praha : FSV University Karlovy. Řada Veřejná a sociální politika 6/1997, 1997.

TSOURAS, G. P. *Slovník vojenských citátů*. Praha : Baronet, 2000. ISBN 97880-7384-048-8

WATTS, P.N.P. *Socializace důstojnických kadetů britské armády*. In *Armáda a společenské změny*. Praha : MO ČR, 1991.

PERIODIKA:

Věstník MO ročník 2002, částka 25, z 31. prosince 2002

CEVRO – LKA. Čtrnáctideník, 2010, číslo 6/2010

ZÁKONNÉ NORMY, INTERNÍ PŘEDPISY:

Doktrína Armády České republiky. Vyškov: Institut doktrín VeV – VA 2010

Zákon č. 219/1999 Sb., o Ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

ZAHRANIČNÍ LITERATURA:

FALLESEN, J. J. “Developing Practical Thinking for Battle Command”. Pp 185 – 200 in McCANN, C., PIGEAU, R. (eds.). *The Human in Command*.

Exploring the modern military experience. New York : Kluwer Academic/Plenum Publishers, 2000.

PIGEAU, R., McCANN, C. *The Human In Command*. New York : Kluwer Academic/Plenum Publishers, 2000. ISBN 978-0-306-46366-0

WINSLOW, D. 2000: *Misplaced Loyalties: Military Culture nad the Breakdown of Discipline in Two Peace Operations*. In McCANN, C., PIGEAU, R. eds.: *The Human in Command. Exploring the modern military experience*. New York : Kluwer Academic/Plenum Publishers

ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

Historie zahraničních misí. [online]. Praha : Copyright. [cit.2011-12-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>>

Novinky.cz [cit.2011-12-12]. Dostupné na<<http://tema.novinky.cz/afghanistan>>

Provincie Lógar. [online]. Praha: Copyright. [cit.2011-11-09]. Dostupné na WWW: <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=10519>

Provincial Reconstruction Teams (PRTs), (n.d.), [cit.2012-05-01]. <http://www.understandingwar.org/themenode/provincial-reconstruction-teams-prts>

Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. St. Petersburg (Florida): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2011-11-13]. Dostupná z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Afgh%C3%A1nist%C3%A1n>>

Složení X^{té} jednotky AČR PRT ISAF. [online]. Praha: Copyright. [cit.2011-11-08]. Dostupné na WWW: http://www.mzv.cz/prtlogar/cz/provincni_rekonstrukcni_tym/kontingent_armady_cr/slozeni_provincniho_rekonstrukcniho_tymu.html

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obr. 1: Historie zahraničních misí.....	31
Obr. 2: Národnostní rozložení vojsk.....	35
Obr. 3: Provinční rekonstrukční týmy	35

Seznam grafů

Graf č. 1: Pohlaví.....	47
Graf č. 2: Věk	47
Graf č. 3: Délka služby v AČR.....	47
Graf č. 4: Hodnostní sbor	47
Graf č. 5: Počet misí – 1. etapa.....	48
Graf č. 7: Očekávání od mise – 1. etapa	49
Graf č. 8: Obavy v rámci mise – 1. etapa	50
Graf č. 9: Spokojenost s finanční odměnou – 1. etapa.....	52
Graf č. 10: Způsob získávání INFO o misi – 1. etapa.....	54
Graf č. 11: Úroveň sdílení INFO o AFGH – 1. etapa	54
Graf č. 12: Úroveň vojensko-odborné přípravy – 1. etapa.....	55
Graf č. 13: Charakteristika vojensko-odborné přípravy – 1. etapa	55
Graf č. 14: Úroveň psychologické přípravy – 1. etapa	56
Graf č. 15: Úroveň logistického zabezpečení – 1. etapa.....	57
Graf č. 16: Kvalita přípravy – 1. etapa	58
Graf č. 17: Spokojenost s podmínkami v průběhu mise – 2. etapa.....	58
Graf č. 18: Pestrá pracovní náplň; možnost uplatnění své iniciativy a nápadů; splnitelnost ukládaných úkolů; organizace práce; finanční ohodnocení – 2. a 3. etapa	59
Graf č. 19: Spokojenost s pracovním zařazením – 2. etapa.....	60
Graf č. 20: Kdo mi zadává úkoly; komu zadávám úkoly; komu odvádím svou práci; kdo mi odvádí svou práci; komu se zodpovídám; kdo se mi zodpovídá; kdo mne hodnotí; koho hodnotím – 2. etapa.....	60
Graf č. 21: Spokojenost se složením jednotky – 1. etapa	61
Graf č. 22: Důvěra v profesní schopnosti velitele X ^{te} jednotky 1., 2. a 3. etapa.....	62
Graf č. 23: Komunikace s velitelem X ^{te} jednotky – 2. etapa	62
Graf č. 24: Spokojenost se stavem partnerského – rodinného života – 1. a 2. etapa	63
Graf č. 25: Spokojenost se zabezpečením rodiny po dobu nepřítomnosti – 1. etapa.....	63
Graf č. 26: Očekávání podpory rodiny – 1. etapa.....	63
Graf č. 27: Aktuální psychický stav – 1. etapa	65
Graf č. 28: Saturace potřeb – Potrava, voda, nepřítomnost bolesti, pocit bezpečí – 3. etapa	66
Graf č. 29: Strádání v misi – 3. etapa	66
Graf č. 30: Bezprostřední pocity na závěr mise – 3. etapa.....	66
Graf č. 31: Pomoc při problémech po návratu z mise – 3. etapa	67
Graf č. 32: Očekávání po návratu – kariéra – 3. etapa.....	67
Graf č. 33: Očekávání po návratu – osobní život – 3. etapa	67
Graf č. 34: Význam mise – 3. etapa.....	68

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Otázky – 1. etapa.....	I
Příloha B – Otázky – 2. etapa.....	V
Příloha C – Otázky – 3. etapa.....	VII

PŘÍLOHY

Příloha A – Otázky – 1. etapa

V 1. etapě dotazníkového šetření byly použity následující otázky:

1. Mise ISAF X^{tého} kontingentu AČR PRT Lógar bude Vaší ⇒

- ① první misi
- ② druhou misi
- ③ třetí misi
- ④ více než třetí misi (doplňte kolikátou)

2. K účasti v této misi Vás nejvíce motivují ⇒

- ① profesní důvody
- ② finanční důvody
- ③ vlastenecké důvody
- ④ osobní důvody
- ⑤ jiné důvody (uved'te které)

3. Od své účasti v této misi očekáváte především ⇒

- ① zajímavou zkušenost
- ② zážitky z extrémního prostředí či extrémních situací
- ③ nejsem si jist (a)
- ④ zlepšení finanční situace
- ⑤ zlepšení rodinného/partnerského a osobního života
- ⑥ zlepšení profesních dovedností
- ⑦ jiný přínos (doplňte jaký)

4. V průběhu této mise se nejvíce obáváte ⇒

- ① ozbrojeného konfliktu s příslušníky Tálíbanu
- ② vztahu místních obyvatel k české jednotce
- ③ hrozby raketového útoku
- ④ problémů Vaší rodiny doma v ČR
- ⑤ vlastního selhání
- ⑥ jiného důvodu (doplňte kterého)
- ⑦ neobávám se ničeho

5. S očekávanou finanční odměnou za tuto misi jste ⇒

- ① rozhodně spokojen (a)
- ② spíše spokojen (a)
- ③ nemohu posoudit
- ④ spíše nespokojen (a) (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen (a) (uved'te proč)

6. Vyjádřete svůj názor na nasazení českých vojáků v Afghánistánu ⇒

Odpověď vyznačte křížkem vždy do příslušné kolonky:

	<i>rozhodně souhlasím</i>	<i>spíše souhlasím</i>	<i>nemohu posoudit</i>	<i>spíše nesouhlasím</i>	<i>rozhodně nesouhlasím</i>
Kromě toho, že je to má práce, bojuji v Afghánistánu svým způsobem za to, aby teroristé neohrožovali naši zemi	☐	☐	☐	☐	☐
Účast NATO v Afghánistánu by měla co nejdříve skončit, neboť zde nelze vyhrát	☐	☐	☐	☐	☐
Budoucnost Afghánistánu je mi lhostejná	☐	☐	☐	☐	☐
Jsem hrdý, že se této dlouhodobé operace mohu účastnit	☐	☐	☐	☐	☐

7. Nejvíce informací o aktuální situaci v oblasti nasazení jste získal (a) ⇒

- ① z médií
- ② od kolegů/kolegyň
- ③ od svého velitele
- ④ v rámci vojensko-odborné přípravy
- ⑤ z oficiálních armádních zdrojů (uved'te z kterých)
- ⑥ z jiného zdroje (uved'te kterého)
- ⑦ nemám dostatečné množství těchto informací

8. Informace o kultuře, sociálních podmínkách a životních hodnotách obyvatel Afghánistánu byly v rámci předmisijní přípravy ⇒

- ① dostačující a kvalitní
- ② dostačující
- ③ nemohu posoudit
- ④ nedostačující (uved'te proč)
- ⑤ žádné takové informace jsem v rámci přípravy na misi nedostal (a)

9. S úrovní vojensko - odborné přípravy na tuto misi jste byl (a) ⇒

- ① rozhodně spokojen (a)
- ② spíše spokojen (a)
- ③ nemohu posoudit
- ④ spíše nespokojen (a) (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen (a) (uved'te proč)

10. Vojensko - odborná příprava na tuto misi byla pro Vás osobně ⇒

Zde je možné zakřížkovat více možností:

- ① únavná
- ② rutinní
- ③ stresující
- ④ přiměřená nárokům mise
- ⑤ náročná
- ⑥ jiná odpověď (vypište)

11. S psychologickou přípravou na tuto misi jste byl (a) ⇒

- ① rozhodně spokojen (a)
- ② spíše spokojen (a)
- ③ nemohu posoudit
- ④ spíše nespokojen (a) (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen (a) (uved'te proč)
- ⑥ žádná psychologická příprava neproběhla

12. S úrovní logistického zabezpečení této mise jste do této chvíle ⇒

- ① rozhodně spokojen (a)
- ② spíše spokojen (a)
- ③ nemohu posoudit
- ④ spíše nespokojen (a) (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen (a) (uved'te proč)

13. Pokud jste během přípravy na tuto misi něco postrádal (a), bylo to zejména ⇒

- ① informace o oblasti nasazení (aktuální politická situace, mentalita místních lidí, případná rizika apod.)
- ② informace o průběhu a aktuálních úkolech mise Xté jednotky
- ③ psychologickou přípravu zaměřenou na řešení extrémních situací (zajetí, vyjednávání, zvládání stresu apod.)
- ④ psychologickou přípravu zaměřenou na prevenci rodinných problémů
- ⑤ psychologickou přípravu zaměřenou na zvládání běžného života v misi
- ⑥ jiné (doplňte co)
- ⑦ nic jsem nepostrádal (a)

14. Celkově hodnotíte kvalitu přípravy na tuto misi jako ⇒

- ① plně dostačující
- ② spíše dostačující
- ③ nemohu posoudit
- ④ spíše nedostačující (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nedostačující (uved'te proč)

15. Se složením jednotky (čty, družstva, týmu, skupiny apod.), kde jste nyní zařazen (a), jste ⇒

- ① rozhodně spokojen (a)
- ② spíše spokojen (a)
- ③ nemohu posoudit
- ④ spíše nespokojen (a) (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen (a) (uved'te proč)

16. V profesní schopnosti velitele X^{tého} kontingentu PRT ⇒

- ① rozhodně věřím (uved'te proč)
- ② spíše věřím (uved'te proč)
- ③ nemohu posoudit
- ④ spíše nevěřím (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nevěřím (uved'te proč)

17. Se stavem svého rodinného/partnerského života, před odjezdem do této mise, jste ⇒

- ① rozhodně spokojen (a)
- ② spíše spokojen (a)
- ③ nejsem si jist (a)
- ④ spíše nespokojen (a) (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen (a) (uved'te proč)

18. Se zabezpečením Vaší rodiny po dobu Vaší nepřítomnosti jste ⇒

- ① rozhodně spokojen (a)
- ② spíše spokojen (a)
- ③ nejsem si jist (a)
- ④ spíše nespokojen (a) (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen (a) (uved'te proč)

19. V době Vašeho pobytu v této zahraniční misi by Vaše rodina uvítala možnost ⇒

- ① psychologického poradenství
- ② právního poradenství
- ③ sociálního poradenství
- ④ jiný druh bezplatné pomoci od AČR (doplňte jaký)
- ⑤ žádný druh péče není třeba

20. Vyplňte následující tabulku údajů:

Zakřížkujte vždy jednu možnost. Tyto údaje slouží výhradně ke statistickému zpracování!

POHLAVÍ	VĚK	HODNOSTNÍ SBOR
☐ muž	☐ méně než 20 let	☐ rotmistrovský sbor
☐ žena	☐ 21 – 25 let	☐ praporčický sbor
	☐ 26 – 30 let	☐ důstojnický sbor
	☐ 31 – 40 let	
	☐ 41 a více let	
	DÉLKA VAŠÍ SLUŽBY VOJÁKA Z POVOLÁNÍ	
	☐ 1 – 2 roky	
	☐ 3 – 5 let	
	☐ 6 – 10 let	
	☐ 11 – 15 let	
	☐ 16 – 20 let	
	☐ 20 a více let	

Příloha B – Otázky – 2. etapa

Ve **2. etapě** dotazníkového šetření byly použity následující otázky:

1. SE SOUČASNÝMI podmínkami pro vykonávání Vaší profese v zahraniční misi ISAF jste v obecném slova smyslu ⇒

- ① rozhodně spokojen/a (uved'te proč)
- ② spíše spokojen/a (uved'te proč)
- ③ nemohu posoudit (uved'te proč)
- ④ spíše nespokojen/a (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen/a (uved'te proč)

2. Jak hodnotíte své pracovní podmínky v TĚTO misi ⇒

Zakřížkujte u každé položky číslo, které odpovídá Vašemu názoru - známkujte jako ve škole od 1 = nejlepší ocenění až po 5 = nejhorší ocenění :)

PRACOVNÍ PODMÍNKY	NEJLEPŠÍ		NEJHORŠÍ		
Možnost uplatnění své iniciativy a nápadů	☐	☐	☐	☐	☐
Splnitelnost ukládaných úkolů	☐	☐	☐	☐	☐
Organizace práce	☐	☐	☐	☐	☐
Finanční ohodnocení v misi	☐	☐	☐	☐	☐

3. Se svým pracovním zařazením v misi jste ⇒

- ① rozhodně spokojen/a (uved'te proč)
- ② spíše spokojen/a (uved'te proč)
- ③ nemohu posoudit (uved'te proč)
- ④ spíše nespokojen/a (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen/a (uved'te proč)

4. Vazby v rámci služebního zařazení u X^{té} jednotky PRT ⇒ vyplňte následující tabulku:

Odpověď vyznačte křížkem vždy do příslušné kolonky:

		je mi zcela jasné	je mi spíše jasné	je mi spíše nejasné	je mi zcela nejasné
1.	Kdo mi zadává úkoly	☐	☐	☐	☐
2.	Komu já zadávám úkoly	☐	☐	☐	☐
3.	Komu odvádím práci	☐	☐	☐	☐
4.	Kdo mi odvádí svou práci	☐	☐	☐	☐
5.	Komu se zodpovídám	☐	☐	☐	☐
6.	Kdo se mi zodpovídá	☐	☐	☐	☐
7.	Kdo mě hodnotí	☐	☐	☐	☐
8.	Koho hodnotím	☐	☐	☐	☐

5. V následující tabulce vyznačte křížkem ÚROVEŇ KOMUNIKACE u X^{tého} PRT ⇒ vyplňte následující tabulku:

Odpověď vyznačte křížkem vždy do příslušné kolonky:

	Výborná	Dobrá	Nejsem si jist/a	Problematická	Špatná
<i>Mezi vojáky na stejné hodnotní úrovni</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Ve vztahu nadřízený – podřízený (obecně)</i>	☐	☐	☐	☐	☐
<i>S velitelem X^{tého} kontingentu PRT</i>	☐	☐	☐	☐	☐

6. Se současným stavem svého rodinného života či PARTNERSKÉHO VZTAHU jste ⇒

- ① rozhodně spokojen/a (uved'te proč)
- ② spíše spokojen/a (uved'te)
- ③ nemohu posoudit (uved'te proč)
- ④ spíše nespokojen/a (uved'te proč)
- ⑤ rozhodně nespokojen/a (uved'te proč)

7. Vyplňte následující tabulku údajů:

Zakřížkujte vždy jednu možnost. Tyto údaje slouží výhradně ke statistickému zpracování!

POHLAVÍ	VĚK	HODNOSTNÍ SBOR
☐ muž	☐ méně než 20 let	☐ rotmistrovský sbor
☐ žena	☐ 21 – 25 let	☐ praporčický sbor
	☐ 26 – 30 let	☐ důstojnický sbor
	☐ 31 – 40 let	
	☐ 41 a více let	
	DĚLKA VAŠÍ SLUŽBY VOJÁKA Z POVOLÁNÍ	
	☐ 1 – 2 roky	
	☐ 3 – 5 let	
	☐ 6 – 10 let	
	☐ 11 – 15 let	
	☐ 16 – 20 let	
	☐ 20 a více let	

Příloha C – Otázky – 3. etapa

Ve 3. etapě dotazníkového šetření byly použity následující otázky:

1. Úroveň uspokojování základních lidských potřeb v této misi považujete za ⇒

Na každém řádku se rozhodněte pro jednu z možných odpovědí a vyplňte příslušné kolečko fixem:

	<i>rozhodně dobrou</i>	<i>spíše dobrou</i>	<i>nemohu posoudit</i>	<i>spíše špatnou</i>	<i>rozhodně špatnou</i>
POTRAVA	☐	☐	☐	☐	☐
VODA	☐	☐	☐	☐	☐
NEPŘÍTOMNOST BOLESTI	☐	☐	☐	☐	☐
SPÁNEK	☐	☐	☐	☐	☐
POCIT BEZPEČÍ	☐	☐	☐	☐	☐

2. Během mise ISAF jste nejvíce postrádal(a) ⇒

- ① kontakt s rodinou (partnerem / partnerkou)
- ② volnost pohybu
- ③ pocit bezpečí
- ④ možnost aktivního odpočinku (sport, zájmové aktivity, kulturní vyžití apod.)
- ⑤ sex
- ⑥ informace z domova
- ⑦ jiné (uved'te co)
- ⑧ nic jsem nepostrádal(a)

3. Bezprostředně po závěru mise ISAF se cítíte ⇒

- ① velmi dobře
- ② dobře
- ③ špatně
- ④ velmi špatně
- ⑤ jsem v akutní krizi
- ⑥ jsem již delší dobu v krizi

4. V případě, že by se u Vás po Vašem návratu objevily nějaké psychické potíže jako následek Vašeho působení v misi, obrátil(a) byste se nejspíš na ⇒

- ① svou rodinu (partnera / partnerku)
- ② své přátele
- ③ odborníky z civilního sektoru
- ④ odborníky z resortu obrany
- ⑤ svého velitele
- ⑥ někoho jiného (uved'te na koho)
- ⑦ nikoho
- ⑧ žádné problémy neočekávám

5. Po návratu z mise očekáváte zejména ⇒

- ① zkvalitnění rodinného a osobního života
- ② úctu ze strany okolí
- ③ změnu v rodinném a osobním životě
- ④ rodinné a osobní problémy
- ⑤ jiný druh reakce (uved'te jaký)

6. Mise ISAF pro Vás znamenala především =>

- ① zlepšení finanční situace
- ② zlepšení profesních dovedností
- ③ zajímavou zkušenost
- ④ zážitky z extrémního prostředí či situace
- ⑤ řešení rodinných či osobních problémů
- ⑥ jiné (uved'te co)

7. Vyplňte následující tabulku údajů:

Zakřížkujte vždy jednu možnost. Tyto údaje slouží výhradně ke statistickému zpracování!

POHLAVÍ	VĚK	HODNOSTNÍ SBOR
☐ muž	☐ méně než 20 let	☐ rotmistrovský sbor
☐ žena	☐ 21 – 25 let	☐ praporčický sbor
	☐ 26 – 30 let	☐ důstojnický sbor
	☐ 31 – 40 let	
	☐ 41 a více let	

**DĚLKA VAŠÍ SLUŽBY VOJÁKA
Z POVOLÁNÍ**

- 1 – 2 roky
- 3 – 5 let
- 6 – 10 let
- 11 – 15 let
- 16 – 20 let
- 20 a více let

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Bc. Petr Koten

Obor: Andragogika

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Úroveň psychosociálních podmínek vojáků v průběhu mise ISAF, Lógar, Afghánistán

Rok: 2012

Počet stran bez příloh: 75

Celkový počet stran příloh: 8

Počet titulů české literatury a pramenů: 26

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 3

Počet internetových zdrojů: 6

Vedoucí práce: Mgr. Jitka LAŠTOVKOVÁ, Ph.D.